

RÖSTER FRÅN ABFs MUSIKNÄTVERK OCH ABFs
UNGDOMSNÄTVERK: **OM IDÉPROGRAMMET,
VERKSAMHETEN OCH FRAMTIDEN**

**ABF ? SAMLADE TEXTER FRÅN ABFs
MUSIK- OCH UNGDOMSVERKSAMHET**

Projektledare och redaktör: *Thor Rutgersson*
Korrektur: *Martin Holmström* och *Thor Rutgersson*
Layout, typsättning och grafisk form: *Oskar Schmidt*

© 2010, Respektive skribent och ABFs Förbundsexpedition

ISBN: 978-91-85405-05-3
Bilda distribution: AB6364

INNEHÅLL

Förord	Sida 6
Debatt	Sida 9
Inspiration	Sida 33
Intervjuer	Sida 45
Efterord	Sida 76

FÖRORD

AV THOR RUTGERSSON

Det låter konstigt när man säger "00-talet", men det är i alla fall precis vad vi nu har lagt bakom oss. Jag kommer ihåg hur det kändes 1999 när ett helt nytt millennium låg runt hörnet. Well, tiden går fort och nu har vi redan avverkat de tio första åren av den där framtiden som länge kändes så långt bort och diffus.

Hälften av de tio åren har jag arbetat på ABF. För många, som jobbat 20 eller 30 år i organisationen, låter fem år som ingenting, men det är faktiskt den längsta perioden i hela mitt liv som jag blivit kvar och gjort samma sak, stannat på samma ställe. Det började med en liten projektanställning, två dagar i veckan, fyra timmar per dag. Det var då, 2005. Sedan dess har det hänt mycket – kanske till och med för mycket. Så det där med att "göra samma sak" stämmer inte riktigt. Men jag är ju åttiotalist och jag har läst i tidningen att min generation ogärna stannar på ett och samma ställe i mer än tre år. Jag vet inte hur mycket det påståendet stämmer, det är givetvis en generalisering – men mycket av den här boken handlar i alla fall om min generation, och de som kommer efter den. Vi skall nämligen prata om ungdomsverksamhet, och om ABFs framtid.

Under de fem år jag har varit anställd har vi lanserat D.I.Y.-profilen (Do It Yourself) för musik- och ungdomsverksamheten, vi har startat ett ungdomsnätverk, vi har arrangerat ett nationellt ungdomsforum, vi har börjat använda ny kommunikationsteknik och vi har lanserat flera nya studiematerial för en ung målgrupp. Bland annat. En del av detta har vi gjort i de två nationella utvecklingsprojekt som startade hösten 2008. Både musikverksamheten och ungdomsverksamheten fick nämligen nationella medel för att samla behov och resurser för ytterligare utveckling! Jag ser detta som en historisk utveckling – ABF som förbund har visat att man tar musik- och ungdomsverksamheten på allvar och att de är områden som står på priolistan för det som kommer att vara viktigast i framtiden. Att det kunde bli så berodde mycket på de två starka nätverk (UNV och MNV) som pushat på och krävt en gemensam fokusering på musik och ungdom. Och även om det skrämmer många, är de här nätverken och deras arbete frukten av engagerade medarbetare som

ser behov och själva skapar nya vägar för påverkan när den traditionella beslutsgången i en organisation inte räcker till. Ibland kan sådant sluta illa, med konflikt – men i de här fallen ledde det till samförstånd och förbundsstyrelsen valde att skapa två tidsbegränsade projekt. Jag och Martin Hedqvist fick äran att hålla i rodret för musikprojektet, medan Emelie Bergermark tog hand om ungdomsprojektet.

Men det räcker inte. Tyvärr. Vi står nu inför vår största utmaning någonsin. För det blåser högervindar i hela vår omvärld, vi har en finanskris på halsen och människor börjar tappa tron – tron på det samhälle som vi faktiskt finns till för att möjliggöra... Folkhemmet. På riktigt. Ett samhälle där varje människa har makt över sitt eget liv – där varken status eller makt dikterar vem du är eller vem du kan bli. Där kultur och bildning är tillgängligt för alla – och har ett eget och odiskutabelt värde som är oberoende av det kommersiella! Vi får aldrig någonsin glömma att det är därför vi finns.

Den här boken blir ett slags bokslut för de nationella projekt som nu avslutas – vi sammanfattar och lyfter fram ett antal goda exempel på bra verksamhet – men samtidigt blir boken också ett avstamp till en framtida diskussion om vilken riktning vi måste välja för att vara med och påverka när slaget om framtidens samhälle äger rum. Hur skall vi agera i det kommande decenniet? Boken innehåller både nyskrivet material och utvalda artiklar från 00-talet.

Och vi skall vara ärliga. Den här boken handlar om att vi som jobbar med musik- och ungdomsverksamhet tycker att det är dags att vi får komma till tals. För det finns mycket frustration i organisationen. Vi är många som brinner för ABF, som älskar idén och syftet med vårt förbund men som också känner att vi gör för lite, är för fega, prioriterar fel och sakta korrumpas av förlegade strukturer och makthierarkier. Samtidigt låter vi nya krafter bränna ut sig, vi ger osäkra anställningar till ungdomar och vi håvar in intäkter från verksamheter som vi inte verkar bry oss om. Och all vår kraft går åt. Till att skriva in listor. I Gustav.

Så, det här är en bok med lika delar goda exempel och kritiska rop på förändring.
Jag önskar dig en trevlig lästund.

Thor Rutgersson,
Redaktör

DEBATT

- Spelar det någon roll vart vi går?
(Emelie Bergermark) Sida 10
- Idéprogrammet och framtiden
(Thor Rutgersson) Sida 12
- Med, inte för
(Joacim Hammarström) Sida 22
- Allt för ofta missas det nya
(Marianne Högmark) Sida 24
- Nu mer än någonsin
(Emelie Bergermark och Thor Rutgersson) Sida 26
- Unga – gränsöverskridande och ifrågasättande
(Magnus Nilsson) Sida 28
- Vad är "annan folkbildningsverksamhet"?
(Lotta Ekwall-Eriksson) Sida 30

SPELAR DET NÅGON ROLL VART VI GÅR?

*DEBATTARTIKEL AV EMELIE BERGERMARK,
NATIONELL VERKSAMHETSUTVECKLARE,
ABF ÖREBRO LÄN*

- *Vill du vara snäll och tala om för mig hur jag ska gå för att komma härifrån?*
- *Det beror mycket på vart du skall, svarade katten.*
- *Det betyder inte så mycket vart, sa Alice.*
- *Då kvittar det åt vilket håll du går, sa katten.*

Alice i Underlandet

Ja, vad vill vi egentligen? Lewis Carroll lyckas på fyra rader sammanfatta mycket av ABFs identitetsproblem – vi vet att vi vill förändra oss, men vi vet inte hur. Vi vill "hänga med i utvecklingen", men vi vet inte på vilket sätt. Och vi samordnar inte våra behov. I stället strävar vi åt olika håll – och arbetar sällan som "ett ABF" med "ett gemensamt mål".

En stor del av problemet kan härledas till vår organisationsstruktur och kultur: ABF är en av få etablerade organisationer där det fortfarande är helt OK att förändra logotypen enligt eget tycke och smak, komma på helt egna sloganer för att beskriva vad vi anser vara vår idé och vision, och konsekvent vägra delta i gemensamma satsningar eller förändringar i arbetssättet.

Resultatet: Vi misslyckas med en av de viktigaste komponenterna som krävs för att attrahera nya deltagare – nämligen tydlighet.

Och det handlar inte enbart om hur vi presenterar vår idé och vår vision, utan även om hur vi själva lever upp till dem. I vårt idéprogram slår vi fast att vi skall bedriva verksamhet som "överensstämmer med arbetarrörelsens grundläggande värderingar". Vi har också krav på oss, från Folkbildningsförbundets etiska plattform, att särskilja oss från övriga studieförbund. Vår verksamhet skall, för att få lov att existera, "genomsyras av en ideologisk profil".

Men som verkligheten ser ut, med timjakt och ekonomi, är det lätt att falla i aktivitetsfällan och tänka att "så länge antalet timmar ökar har vi jobbat rätt". Och då kan det hända att vi inte är så noga med att följa upp verksamhet och berätta om vilka vi är och varför vi finns.

ABF behöver bli en tydligare aktör – både vad gäller innehåll, verksamhet och kommunikationen med vår omvärld. Det krävs nämligen tydlighet för att försvara vår existens, men även för att få en ny generation att uppmärksamma ABF (och se vilken resurs folkbildningen är).

För att lyckas med detta kommer vi att ställas inför något mycket svårt – *att behöva välja bort verksamhet*. I ABF-sammanhang känns det som något närmast otänkbart, men det är faktiskt nödvändigt för att få en livskraftig och trovärdig organisation. Vi kommer helt enkelt att tappa några på vägen – men vi kommer att vinna andra, som förhoppningsvis känner att de verkligen hör hemma i ABF. Och först då kan vi till fullo nå vår målsättning – att vår verksamhet skall genomsyras av en ideologisk profil.

Bristen på tydlighet påverkar inte bara våra deltagare. ABF förlorar nya medarbetare – och deras kompetens – eftersom vi inte lyckas med att arbeta tillsammans i organisationen, mot ett klart utstakat mål. De som väljer att gå vidare från ABF till andra organisationer nämner ofta "bristen på en tydlig plan" som skäl – man ges inte tid till att stanna upp och fråga *varför* man jobbat med de projekt man jobbat med och man analyserar inte hur de påverkar våra gemensamma mål. Man ser helt enkelt inte ABF som den plattform för idéer och förändringsarbete som organisationen borde vara.

Detta är oerhört allvarligt. I vårt idéprogram är vi en "idéerörelse för förändring" men i verkligheten gör avsaknaden av tydlighet och tillvägagångssätt att både deltagare och medarbetare väljer bort ABF – och hur skall vi då lyckas förändra någonting?

Vi måste börja med att förändra oss själva.

Vi behöver, precis som katten i Alice i Underlandet föreslår, fråga oss själva vart vi vill, och vara noga med vilken väg vi väljer för att komma dit. Vi behöver en ordentlig diskussion om hur vi skall utveckla ABF och om hur vi skall samarbeta för att bli en idéerörelse för förändring – inte bara på pappret utan även i verkligheten.

IDÉPROGRAMMET OCH FRAMTIDEN

(ANFÖRANDE PÅ ABF GÖTEBORGS

PERSONALDAG, 2008) AV THOR RUTGERSSON,

NATIONELL PROJEKTLEDARE, ABF GÖTEBORG

Det är ingen lätt uppgift att försöka sammanfatta ABFs nya idéprogram och samtidigt väva in vår framtida verksamhet genom "några reflektioner", som det står i programmet för dagen.

ABF är ju så mycket, och verksamheten spretar åt alla håll. För den utomstående kan det säkert se förvirrat ut. Vad vill vi? Varför finns vi?

För mig handlar all vår verksamhet i slutändan om en enda sak, oavsett om det är fackliga studier, keramik, språkkurser eller rockband – det handlar om rättigheter. Rätten att utvecklas. Rätten att få växa. Att ha ett meningsfullt utbyte med andra. Att få vara med och påverka. Att starta någonting nytt. ABF skall vara en möjliggörare, en katalysator för människors drömmar. Vi skall vara det medium som fångar upp människors "bästa stämningars längtan", för att använda *Hjalmar Brantings* klassiska, men något uttjatade citat.

Det är inte coolt att prata om klass idag. Gör man det ändå får man ofta höra att klasskampen är död, och att människor inte längre definierar sig som "arbetarklass". Att det finns så många andra epitet som ligger närmare den moderna människan – man är hip-hoppare, betongbarn, gothare, indie, eller vad som helst. Och kanske är det så, klassidentiteten är inte lika stark idag och den är dessutom flytande – läser man *Anneli Jordahls* bok, "Klass – är du fin nog?" kan man utläsa att det för en och samma människa är möjligt att falla inom ramen för olika klassidentiteter baserat på vad man väljer att identifiera klass med. Det handlar alltså inte bara om inkomst, utan också om kontaktnät, självkänsla och uppfostran.

Varför tar jag då upp det här i min introduktion? Jo, därför att vi är "Arbetarnas Bildningsförbund". Den första utmaningen som listas i det nya idéprogrammet är just "att motverka klassamhället".

Innan man ger sig på en sådan uppgift är det alltså klokt att ställa sig en rad olika frågor: "Vad är klass idag?", "Vilka är arbetare?", och "Vad identifierar människor sig som?".

I idéprogrammet listar man saker som inkomst, utbildningsnivå, hälsa, social trygghet, makt och inflytande och definierar dem som "klassiska klasskillnader".

Man pratar också om nya definitioner av klasskillnader – så kallade strukturella orättvisor som baseras på etnisk bakgrund, kön, sexuell läggning och status.

De här nya definitionerna är intressanta därför att de visar på ett väldigt relevant faktum – även om människor inte definierar sig genom klasstillhörighet i samma utsträckning som förut lever orättvisor kvar, och tar sig dessutom nya uttryck.

Det kan vara någonting så enkelt som rockbandet som inte får spelningar på de bästa scenerna därför att de inte har de rätta kontakterna i branschen. Det kan vara teatergruppen som inte har råd att hyra en replokal. Det kan vara serbiska kulturföreningen som inte får låna bostadsrättsföreningens gemensamma möteslokal därför att styrelsen inte känner att de vill ha "den typen av aktiviteter" där.

De här människorna kanske inte definierar sina problem utifrån sin klasstillhörighet, men den är ändå högst relevant. Människor stängs av från möjligheter att utvecklas på grund av sin bakgrund. Det var för att motverka det här som ABF bildades, men vi är inte framme än.

Orättvisorna lever kvar, men de har nya namn, nya ursäkter för sin diskriminering.

Vår uppgift är fortfarande att "ge mest till de som har minst". Det är den enklaste klassdefinitionen. De som inte får. De som inte vågar. De som har blivit lurade till att tro att de inte kan. De som inte har råd. De som inte har en mötesplats.

ABFs roll är att vara en plattform: "Med ABF kan du. Vad vill du göra?"

Därför är vår verksamhet spretig; därför att människor vill olika saker. Man definierar sig inte på samma sätt längre. Det är inte lika svart eller vitt som 1912. Man kanske är gothare eller synthare först och främst. Men orättvisorna lever kvar. Klassamhället lever kvar. Och ABF skall också leva kvar, och bekämpa orättvisorna på alla de arenor som kräver det. Därför skall vi ha en ännu bredare verksamhet i framtiden – vi skall pusha folkbildningsrådet att ytterligare vidga definitionen av folkbildning, och studiecirkeln. Vi skall ha techno. Vi skall ha parkour. Graffiti. Bloggteknik. Vi skall ha studiecirklar i allting som får människor att växa, som får människor att ta nästa kliv. Vi skall vara med och göra det möjligt. Därför att vi inte accepterar en värld som exkluderar människor. Aldrig någonsin.

Att synas

Jag vill börja med klassamhället. Rättigheter. Därför att jag tycker att det är det viktigaste; det centrala.

Men det finns fler saker att ändra för framtiden.

ABF är en möjliggörare, visst. Men ABF är också en doldis. Det finns fortfarande tusentals människor som inte vet att vi finns. Som tror att förkortningen står för *Arbetsförmedlingen*. Och lika viktigt som det är att bekämpa orättvisor och klasskillnader på nya arenor, lika viktigt är det att också påminna människor om varför världen ser ut som den gör.

Om man vill vara radikal så skulle man kunna påstå att upplösningen av klassidentiteten för den stora massan är en nyliberal dröm, och ett bevis på att *Timbro* tillfälligtvis har vunnit kampen om verklighetsuppfattningen. Vi skall kämpa för alla människors rätt att växa och verka, men vi skall också påminna dem om varför vi gör det – vi är inte bara en förkortning, vi är Arbetarnas Bildningsförbund, och vi skall våga berätta det. Vi är inte partipolitiskt obundna, och det skall vi också visa. Vi är födda ur arbetarrörelsens gemensamma kamp för frigörelse, med utgångspunkt i fackförbunden och arbetarnas vilja att gemensamt förändra och ta makten över sina egna liv. Det skall vi prata om, väva in, våga visa. Det kan handla om någonting så enkelt som att ABF aldrig bokar en enda lokal, hyr en enda buss, arrangerar en enda konsert utan att först kolla att de vi hyr från eller samarbetar med har kollektivavtal.

Det kan handla om att lägga idéprogrammet som lupp över all verksamhet, som vi gjorde med musikverksamheten när vi skapade D.I.Y.-projektet. Vår musikbok "D.I.Y. – Från noll till hundra på egen hand", har blivit jättopulär över hela landet, och många, många musikgrupper berättar att de uppskattar den. Inte för att vi har skapat en allmän handbok för musikbranschen, utan för att vi har vågat skriva om etablissemang och definitioner av att lyckas, om musik som motståndskraft och om D.I.Y.-kulturen som ett exempel på ABFs vision om att bekämpa strukturella orättvisor och klasskillnader.

Vår bakgrund är, med hjälp av nya sätt att arbeta, vårt existensberättigande. Som när vi, med avstamp i KulturUngdoms 50/50-projekt, driver vårt jämställdhetsprojekt "Loud Girl" för att få fler tjejer att, trots musiklivets patriarkala maktstruktur och socialt betingat beteende, ta steget in i replokalen och mot ett eget musicerande. Det handlar om att använda en specifik verksamhet i ett större syfte. Musikverksamhet, inte bara som kassako för fler inrapporterade studietimmar, utan som ett fordon för ökad jämlikhet, eller som i fallet med D.I.Y.; ökad samhällsmedvetenhet, ökat deltagande, ifrågasättande och ökat eget skapande.

Vi skall återkomma till det här. Socialt betingat beteende och strukturell orättvisa.

För att summera den här punkten: ABF måste bli tydligare med att markera avsändare. Då kommer människor att associera oss med det vi står för, och det vi hjälper till att göra möjligt. Vi måste få människor att identifiera sig själva med ABF. Jag använder många musikexempel i mitt anförande, eftersom det är den verksamhet jag jobbar med mest: När ett band ringer mig och säger att föreningen de tillhör har skrivit samarbetsavtal med Vuxenskolan och att de då väljer att hoppa av och bli "lokal-lösa" därför att det känns mer rätt att ha cirkel hos ABF, då har vi skapat någonting mer än bara ett studieförbund bland studieförbund som betalar ut pengar mot blanketter. Då har vi också visat att vi står för någonting – någonting som är viktigt för människor.

ABFs Framtidsgrupp har precis avslutat sin "förundersökning" för framtidens verksamhet. Framtidsgruppen har som uppgift att förnya ABF och skapa strategier för framtiden – med avstamp i idéprogrammet. Ett av gruppens många förslag, som är allmänt vettiga, är att ABF i större utsträckning skall våga visa vad vi kommer ifrån och vad vi står för, som en del av arbetarrörelsen.

Jag håller med, men det skall göras på rätt sätt. Inte bara i ord, utan också i konkret verksamhet. Verksamhet som får människor att säga "aha, ABF gör det här projektet därför att..." och "ja... Det kan jag förstå, att det faktiskt är viktigt". ABF skall inte uppfostra, utan uppmuntra. Det är då människor lär sig mest, och det är också så vi återtar mark i kampen om verklighetsuppfattningen.

Utveckla demokratin

Den andra utmaningen som listas i idéprogrammet är att "utveckla demokratin". Hela cirkelväsendet är ju en demokratiskola, som *Oscar Olsson* skulle ha sagt, men i det nya idéprogrammet talas det om en samhällsnivå, där ABF skall vara delaktigt i en utveckling där människor känner att de har makt över sin egen vardag, att de kommer närmare besluten och att de har möjlighet att vara med och påverka samhällsutvecklingen.

När jag läser det här tänker jag på två typer av kanaler för påverkan. Dels har vi det representativa systemet, med partier i en parlamentarisk modell. Idag ser vi dock att fler och fler människor väljer att påverka genom andra, så kallade icke-parlamentariska alternativ. Det här blir särskilt tydligt i *Adrienne Sörboms* bok, "När vardagen blir politik". Adrienne skriver om att människor handlar politiskt utan att ens veta om att de utför en politisk handling. Människor har blivit mer engagerade i sakfrågor, men mindre villiga att skriva under på ett enskilt partis hela värdegrund och åtgärdsprogram. Det kan alltså handla om att handla rättvisemärkt, att skriva protestlistor och att kräva kollektivavtal. Det är också politik.

ABF har ett ansvar i båda uttrycken, både det traditionella, partipolitiska, och det "nya" (även om det kanske inte är så nytt), sakspecifika och icke-parlamentariska.

Ett exempel på ABFs insatser i det icke-parlamentariskt politiska är exempelvis ABFs "Rättvisenätverk", där bland andra Emelie Bergermark och Klara Perhamre mycket framgångsrikt gjort rättvisemärkt till en profilfråga för ABF – med rättvisemärkta hembesök, modell "tupperware-party", och med föreläsningar på arbetsplatser, i samarbete med fackförbunden. ABFs satsning på klimatskolan är också exempel på ABFs insatser för att få

människor att göra aktiva val och vara med och påverka genom sin konsumtion eller genom olika former av kollektiva och individuella beslut.

ABFs roll i den traditionella politiken handlar framför allt om att, genom folkbildning och studiecirklar, göra arbetet inom *Socialdemokraterna*, *Vänsterpartiet*, *LO-facken* och *SAC* (som också är en medlemsorganisation, inte att förglömma) mer lyhört. När jag gick folkbildningslinjen på *Brunnsviks Folkhögskola* pratade min lärare, *Jörgen Hammarin* (för övrigt en av författarna bakom idéprogrammet) mycket om tankelöpar, att tänka utanför organisationens filter och modeller. Det tror jag behövs inom arbetarrörelsen idag – vi är alldeles för "fast" i standardlösningar och ursäcker som "såhär har vi alltid gjort och det har alltid fungerat".

Men det fungerar inte längre. Vi har förlorat ett val. Vi har förlorat mycket av vår ideologiska övertygelse. Det räcker att skumma igenom *Lena Sundströms* bok, "Saker jag inte förstår och personer jag inte tycker om" för att inse att många beslut inom arbetarrörelsen under de senaste tjugo åren har fattats utan ett brett mandat från medlemmar och aktiva. Receptet för att motverka hierarkier och maktmissbruk är – gammal hederlig folkbildning. Studiecirklar. Det skall vara högt till tak. Det skall handla om breda mandat. *Olof Palme* talade om Sverige som en "studiecirkeldemokrati". Det är visionen.

Olika delar av arbetarrörelsen måste börja prata med varandra igen. Jag har varit på olika *Folkets Hus* där dörrarna mellan olika organisationer inte har öppnats på tio år. Man skickar listor till varandra då och då.

Det är här tankeloopen kommer in. Nu när korttidsbidraget försvinner, måste vi erbjuda nya synsätt – nya infallsvinklar. ABF kan inte lösa alla problem, men folkbildningens pedagogiska grepp och öppenhet kan vara starten på mycket. Vår roll som en del av fackförbundens och partiernas studieverksamhet är att skapa demokratiska rum för ifrågasättande och diskussion. Att se till att folkbildningens idé om det demokratiska lärandet som grund för det breda mandatet är en återkommande del i det politiska arbetet hos de parlamentariska partier som finns som medlemsorganisationer hos oss.

Ytterligare en aspekt på det här – och ytterligare en utmaning för ABF – är att också peka på sambanden mellan parlamentarisk påverkan och de frågor och saker som människor brinner för i vardagen – men inte ser som politiska. Det skall vara lätt att engagera sig. Det finns för mycket härskartekniker och utanförskap i politiken. Genom studiecirklar och kurser hos ABF skall människor känna att de vågar engagera sig – att ta ytterligare ett steg från att välja rättvisemärkta bananer på *Coop* till att faktiskt vara med och förändra genom engagemang i ett politiskt parti. Vi har en stor utmaning framför oss i att vara med och tvätta bort politikens skamfyllda och skandalhärjade anseende. Det skall vara OK att engagera sig och ändå fungera som människa. ABF skall vara språngbrädan som får människor att tänka vidare, samtidigt som vi skall vara plattformen som gör arbetarrörelsens organisationer mer demokratiskt lärande. Det åstadkommer vi genom utökat samarbete med S och V, med fackförbunden, med Folkets Hus, KF och en rad andra.

Men vi skall också närma oss den alternativa rörelsen, föreningar och nätverk som jobbar för global rättvisa. Ibland kallar jag de här grupperna för "den nya arbetarrörelsen" eftersom de ofta ligger nära våra värderingar. Tyvärr tittar de snett på delar av den traditionella arbetarrörelsen, och vi tittar snett på dem. Men *Attac* handlar inte om att kasta sten. *Palestine Now!* stödjer inte terrordåd. *Räddavärlden.nu* vill arbeta med demokratiska medel. Det finns massor av sådana här grupper, där unga engagerade människor försöker påverka sin omvärld. Den traditionella arbetarrörelsen måste närma sig de här grupperna. Ett exempel på ett sådant försök är LO och *Attacs* gemensamma läger på Brunnsvik, nu i oktober.

Ett annat exempel är ABFs eget *forum:ung!*, där *ABF Göteborg* varit en av initiativtagarna. På *forum:ung!* möts unga aktiva från våra medlemsorganisationer, och unga aktiva från nätverk och grupper i den alternativa rättviserörelsen, tillsammans med teatergrupper, musikgrupper, kulturföreningar och andra som rymmer i vår verksamhet. Och det är så ABF skall vara med och demokratisera samhället – genom att skapa plattformar, både internt och externt, för dialog och debatt.

Under rubriken "Stärk folkrörelserna" i idéprogrammet, konstaterar vi att de här nya rörelserna har mycket att lära av de gamla, samtidigt som de gamla organisationerna har mycket nya idéer att hämta från de nya. ABF kan vara

plattformen som gör det möjligt. I idéprogrammet säger vi också att "ABF skall vara med och utveckla mötesplatser för olika aktionsgrupper, folkrörelser, medborgarrörelser, partier och fackliga organisationer".

Kulturen

ABFs roll i kulturlivet är ett av mina absoluta favoritämnen, men jag lyfter bara en enda grej från idéprogrammets kulturdel idag. Följande formulering är nämligen väldigt intressant: "ABFs uppgift är att göra kulturen tillgänglig och till en angelägenhet för alla, till exempel genom uppsökande aktiviteter".

Jag sa att jag skulle återkomma till strukturella orättvisor och socialt betingade beteenden, och nu är jag tillbaka där – därför att den här formuleringen lägger på oss att inte bara se till att de som vill skapa och verka får möjlighet att göra det, utan också att syna de osynliga maktstrukturer som får människor att tro att de inte vill. Det här låter kanske väldigt konstigt, men vi måste alltså aktivt söka upp grupper som inte är väl representerade i kulturlivets olika delar – därför att deras frånvaro inte är ett tecken på ointresse, utan snarare en konsekvens av hur vårt samhälle är uppbyggt.

Ta vårt jämlikhetsprojekt i musiken som exempel. Jag har suttit på massor av möten där människor har sagt att "tjejer vill inte spela i band". Det är inte sant. Men musikvärlden har en patriarkalisk maktstruktur och tjejerna har genom fostran och socialt betingat beteende fått lära sig att de inte hör hemma där, att de inte får ta den platsen.

Sedan vi startade 50/50-projektet tillsammans med KulturUngdom och Vuxenskolan har vi gemensamt massor av nya cirklar i Göteborg där tjejer dominerar. Intresset finns. Men vi måste komma till dem – vi måste skapa ett utrymme och en arena för dem att ta det första klivet. Den strukturella orättvisan och de osynliga förtrycket är så starkt. ABF måste vara starkare, och våga mer.

Det är samma sak med etnicitet. Vissa grupper är underrepresenterade i våra kulturaktiviteter. Vi måste närma oss dem, med spetskompetens och en förståelse för samhällets orättvisor. Idéprogrammet slår fast att det är vår uppgift att se och granska dessa orättvisor, och att göra någonting åt dem.

Avslutning

Kamrater. Jag skall avsluta och runda av. Jag har bara plockat ut några av de utmaningar och områden som finns i idéprogrammet. Jag valde att fokusera på de som är centrala på så vis att de måste genomsyra allt vi gör.

För att klara dessa utmaningar måste ABF aktivt bära på ständigt uppdaterad kunskap. Vi måste vässa oss och följa med i samhällets demokratiska utveckling. Vi måste stå beredda när människor riskerar att lämnas utanför, och vi måste vara beredda att se tecknen.

Därför behöver vi personal som får chansen att växa och utmana sitt eget kunnande, varje dag. Att skicka mig på *Folkbildningslinjen* har betytt mycket för mitt sätt att se på folkbildning och på det som ABF gör och står för. Jag hoppas att fler från ABF får den chansen i framtiden.

Lika viktigt är att vi vågar. Vågar stå upp och säga "det här är viktigt därför att det handlar om rättigheter, eller klass, eller strukturell orättvisa". Projekt som bryter ny mark och vågar utmana orättvisor kanske inte ger så mycket nya timmar på kort sikt, men tänker man längre så är det ju vi som ligger i framkant, om vi vågar testa nya grepp.

Jag menar att följande är viktigt inför framtiden:

1 Ett tydligt klassbegrepp – om vi tvingas skära ner på verksamhet i framtiden så skall vi behålla den verksamhet som möjliggör aktiviteter som annars hade varit för kostsamma eller för omständliga för människor med lägre inkomster, sämre sociala kontaktnät och lägre meriterad utbildningsnivå. Och när vi skapar ny verksamhet skall vi komma ihåg att utforma våra projekt på ett sådant sätt att vi filar ner trösklarna, istället för att montera upp nya.

2 Tydlig avsändare – när ABF gör någonting skall man veta att det är ABF, och inte något annat studieförbund. Vi skall våga sticka ut hakan lite grann, och vi skall våga tala om de centrala ämnen som genomsyrar idéprogrammet. Det måste vara av yttersta vikt för oss att avsändaren är tydlig – att människor förstår att de aktiviteter de tar del i har gjorts möjliga genom ABF, därför att ABF finns till för dem.

3 Demokratisera – genom folkbildning och studiecirklar kan vi utveckla demokratin, inte bara hos våra medlemsorganisationer och fria grupper, utan också inom ABF. Demokratiperspektivet är en av folkbildningens bästa försäljningsargument, och vår spetskompetens på deltagarstyrt och demokratiskt lärande skall vara vår huvudprofil när vi erbjuder utbildning och vidareutveckling till våra medlemsorganisationer.

4 Kulturen skall göras tillgänglig för alla – när ABF samarbetar, eller själva skapar kulturarrangemang är det inte som en tjänst för den etablerade finkulturen eller som en uppsökningsservice för skivbolag och stora mediebolag. Vi har kultur på dagordningen därför att det är ett sätt för människor att uttrycka sig och växa – och det är en rättighet som vi skall värna om. Budskapet skall vara "hos ABF får vi möjlighet till vårt eget uttryck, utan att någon behöver OK-stämpla oss först". ABF skall vara ett alternativ till kommersialism.

Det här är fyra tydliga huvudstråk som jag ser som centrala i idéprogrammet, men givetvis finns det fler punkter och ni andra kanske väljer att lyfta fram andra saker? Jag stannar där, och öppnar upp för diskussion.

MED ANDRA – INTE FÖR ANDRA
(OM ARBETSSTRUKTUR OCH ORGANISATION
INOM ABF) AV JOACIM HAMMARSTRÖM,
ABF VÄSTRA VÄSTMANLAND

Har du någon gång funderat på vad som är skillnaden mellan att jobba *för* eller *med* någon? Att jobba *med* någon innebär att man inte ser sina arbetskamrater som konkurrenter, utan istället som personer som man delar en målsättning med. Om man håller människor på avstånd kan man inte komma längre än sina egna föreställningar. Ens tankar blir som självuppfyllande profetior och inget kan slå hål på fördomarna eftersom man inte tar till sig nya tankar och idéer. Man kan likna detta vid att sitta bredvid eller mitt emot varandra vid ett bord. Om man är vänd mot varandra blir känslan att fokus ligger på vilken relation man har till varandra medan man i det andra fallet mer jobbar med ett gemensamt problem – *tillsammans*.

Jag skulle vilja påstå att den traditionella chefen eller ledaren ofta jobbar *för* sin organisation – och inte med den. Den traditionella ledaren håller bestämt i makten över personalgruppen och anser att man kan delegera uppgifter men inte ansvar. Han eller hon ser sig själv som oundgänglig för organisationen och känner ett enormt ansvar över allt som sker i den. Personalmötena är ofta något som kräver en prestation av ledaren – för att visa varför just han/hon har chefspositionen. Detta är förstås mycket stressfyllt och leder som mest till att chefen blir *en bra ledare*, men aldrig *en riktigt bra ledare*. Personalgruppen används inte till fullo eller på rätt sätt.

I en personalgrupp där man jobbar *med* varandra är alla på samma nivå och ingen tydlig rangordning kan urskiljas. Chefens inblandning i detaljer är begränsad och en ständig närvaro från hans/hennes sida är inte nödvändig. En bra organisation där man jobbar *med* varandra kan därför liknas vid ett cykelhjul med ekrar, där ekrarna är kommunikationsvägar. Ett stabilt hjul har många ekrar liksom en organisation har kommunikation mellan alla i personalgruppen. Kommunikationen kan ta olika vägar och behöver inte alltid gå genom chefen, vilket minskar stressen och ökar effektiviteten.

Hur ger och tar man då kritik i en organisation som jobbar *med* varandra? Många ser det som ett misslyckande när de får kritik, det betyder att något behöver kompenseras eller göras ännu bättre. Men det är oftast ett tecken på att de flesta har en *för*-relation till andra människor. Personer som jobbar *med* andra har inte inställningen att de behöver prestera inför andra – utan istället vill de prestera tillsammans med andra. I sådana fall är kritiken, om den överhuvudtaget tolkas som kritik, en del av arbetsprocessen. En sådan inställning hjälper till att förenkla och förbättra arbetsmiljön.

Kritik till personer som jobbar *för* andra tolkas alltså oftast på fel sätt. De söker efter baktankar och vill gärna hitta det dolda motivet bakom kritiken. Om de får kritik för att de stressar för mycket leder det till att de känner sig misslyckade – och stressar ännu mer för att kompensera. Detta är en ond cirkel som måste brytas, annars riskerar man att personer går in i väggen eller bränner ut sig.

ALLT FÖR OFTA MISSAS DET NYA
DEBATTARTIKEL, TIDIGARE PUBLICERAD I
FÖNSTRET, AV MARIANNE HÖGMARK,
KULTURANSVARIG PÅ ABFs FÖRBUNDEXPEDITION

”Handen och anden”. Det är ett av de vackraste rim jag känner till på svenska. Inte bara för att det är mjukt att säga utan också för att orden innehåller så mycket – här finns det praktiska arbetet och den själsliga upplevelsen av det; en vid både som spänner från idé, över planering, till genomförande.

Varje vecka, år ut och år in, syr, slöjdar och smider människor runt om i vårt land. Många gör det i ABFs regi. Men varför är verksamheten viktig för ABF? Ofta får jag höra att det är viktigt att vi för kulturarvet vidare. Visst kan jag hålla med, i ett större perspektiv, så att inte tekniker eller traditioner faller i glömska. Men borde inte ABFs främsta uppgift vara att hjälpa människor att hitta nya sätt att uttrycka sig, nya vägar att gestalta vad det innebär att vara människa här och nu?

Jag är knappast ensam om sådana tankar. Under ABF-evenemanget *Ordet Fritt 2006* frågade vi estetledarna vad de tycker om de studiematerial som finns. Nästan alla tyckte att materialen känns gammalmodiga och att det finns för lite nytänkande inom estetområdet. De flesta tyckte också att det saknades bra material till ”nya” områden, exempelvis lajk-kulturen, där mängder av ungdomar samlas till stora historiska rollspel.

Lajv- och rollspelsrörelsen kan verkligen stämma till eftertanke för ABFs del. I mitten av 1990-talet intog ABF en avig hållning till företeelserna. Det resonemang som fördes var att det var odemokratiska rörelser, oklart varför. I praktiken var det en ny företeelse som inte gick att kategorisera utifrån gamla mönster. En stor ungdomsrörelse – med brinnande hunger efter att lära sig äldre tekniker och att gestalta historia – fick inte plats inom ABF. Det var obekant och på samma sätt som ABF tidigare i sin historia missat nya företeelser – exempelvis jazz och arbetarförfattare – var det säkrare att passa. Resultatet blev att lajv- och rollspelsrörelsen gick till andra intressenter och att ABF missade en av 1990-talets stora ungdomsrörelser.

Men vad är det som gör att vi gång på gång missar nya företeelser? Är det estet-ledarna som inte förmår fånga upp nya uttryck? Eller är det alla vi som sitter på ABFs kontorsstolar som tar det säkra före det osäkra och väljer att ha kvar det beprövade och invanda snarare än att leta efter nya uttryck? Kan det vara så att våra erfarenheter och ideal ibland blir bojor som hindrar oss från att påverkas av det som är nytt, och av andra än oss själva? Och om det är så, vad innebär det för ABF på sikt?

NU MER ÄN NÅGONSIN

DEBATTARTIKEL I FÖNSTRET NUMMER

**SEX 2006, AV EMELIE BERGERMARK OCH THOR
RUTGERSSON**

I skrivande stund har det gått mindre än två dagar sedan vi fick det slutgiltiga valresultatet och det råder en ganska dämpad stämning i hela vår ABF-organisation. Frågorna är många och det finns en oro över hur folkbildningen kommer att påverkas med en borgerlig hand vid rodret. Många frågar sig också hur det här egentligen kunde hända – varför har arbetarrörelsen plötsligt blivit så osynlig och hur kommer det sig att "de nya" moderaterna får lov att använda våra kärnfrågor och delar av vår ideologi för att gömma undan och "tvätta rent" sin egen politik?

Ett av svaren handlar om målgrupper. I valkampanjen var det stora huvudbudskapet att "alla skall med" men i verkligheten finns det fortfarande stora frågetecken kring vilka som innefattas av begreppet "alla" – och även kring vart vi faktiskt skall.

En av de här målgrupperna är ungdomar. Och då menar vi inte de ungdomar som redan är aktiva i olika politiska sammanhang; den gruppen når vi redan eller så har de sina politiska sympatier på annat håll. Men det finns en stor grupp ungdomar som inte förstår varför arbetarrörelsen finns, eller vad vi är bra för, vad vi har gjort och vad vi kan göra i framtiden. För dem handlar det inte om tjusiga tal eller komplicerade handlingsplaner. För dem handlar det om den praktiska verkligheten. Att det som sägs också utförs, på ett eller annat sätt. Det är först när man ser det som man kan börja förstå – och då föds ett engagemang, vare sig man gillar det som sker eller inte. När man ser kopplingen mellan ord och handling, då vill man också vara med och påverka.

Det är här ABF kommer in. Folkbildningen når idag en stor mängd människor, och på pappret har vi också en stor skara aktiva ungdomar hos oss. Vi har dock uppfattningen att dessa finns primärt i musikverksamheten och således handlar det om en tämligen homogen grupp. ABF har potentialen att nå ut till fler ungdomar. En studiecirkel med ungdomar behöver inte bara handla om musik. Men för att få fler ungdomar att upptäcka möjligheterna med folkbildningen måste vi också visa att vi är relevanta – i deras värld.

Inuti vår egen organisation är ungdomar gravt underrepresenterade och det betyder problem, inte bara med att nå målgruppen: I dag betyder det att vi har svårt att tala "ungdomarnas språk" men i morgon kan det betyda att vi får problem med att upprätthålla all verksamhet, eftersom det inte finns någon som kan ta vid när äldre krafter väljer att pensionera sig. Risken är att vi snabbt tvingas nyrekrytera utifrån och då förlorar vi mycket av folkbildningstanken och den ideologiska förankringen. Istället bör de ungdomar som trots allt finns i vår personal (ofta med osäkra anställningar) få växa i en miljö med lika delar kreativitet och ansvar.

Även om det är lätt att hänga läpp och deppa ihop i skenet av fyra år med en borgerlig regering finns det hopp. Låt detta bli en chans för oss att hitta nya grepp och nya sätt att kommunicera med människor. Låt detta bli ett avstamp i det eviga projektet att visa för nya målgrupper varför arbetarrörelsen och vår folkbildning är viktig och relevant för dem, i deras liv.

Vi är slagna, men inte knäckta. Och ABF skall fortsätta kämpa för en värld där alla får chansen att göra det som de vill göra. Kulturen skall vara tillgänglig för alla. Alla skall ha rätt att lära. När det gäller ungdomarna tror vi att det är dags för ett nytt nätverk inom förbundet, ett nätverk som hämtar inspiration från den erfarenhet och den kunskap som kommer från de äldre, men som också hämtar näring och bränsle i den verklighet och de frågor som unga människor brinner för idag. Därför vill vi driva och bygga ut ABFs Ungdomsnätverk. För folkbildnings- och arbetarrörelsens framtid.

UNGA – GRÄNSÖVERSKRIDANDE OCH IFRÅGASÄTTANDE

AV MAGNUS NILSSON, ABF NORRA VÄSTERBOTTEN

”Vi lever i en tid av gränsöverskridande – inte bara geografiskt utan också kulturellt och socialt. Allt fler, inte minst unga människor, ifrågasätter våra sociala och kulturella normer och gränser. De traditionella normerna och strukturerna i samhället är inte längre lika självklara. Människor väljer själva att forma sin identitet.”

Orden kommer från ABFs idéprogram och är, för mig, en otroligt viktig aspekt när vi ser på vår verksamhet och vårt arbete. ABF har historiskt präglats av värderingar som för mig och många andra är en hörnsten i tillvaron – inte bara i vårt arbete utan i hela vårt liv. Idealen och visionerna från arbetarrörelsens begynnelse; jämlikhet, solidaritet och demokrati, är lika självklara som viktiga att arbeta för. Det som citatet ovan lägger till är att ifrågasättande också är viktigt. Världen förändras ständigt och även om våra grundvärden är konstanta är våra förhållningssätt till dem högst föränderliga. Sättet vi ser på världen och de sätt vi kan påverka den på förändras hela tiden och vi måste hänga med – annars kommer vi inte lyckas nå ut med våra värden till nya generationer.

Med detta i bakhuvudet skulle jag vilja dela med mig av en historia. Hösten 2006 började jag arbeta som projektledare med syftet att få igång musikverksamheten på fritidsgårdarna i vår kommun. Som musiknörd och arbetslös var det självklart en dröm att få arbeta med musik och även att få ”ge tillbaka något” till fritidsgårdarna – där man själv en gång börjat sin bana som entusiastisk men ack så begränsad musiker. Att jobba med ungdomar och musik handlade dock inte bara om att åka runt till fritidsgårdar och peppa unga punkband, det ingick även en hel del administration, formaliteter och evighetslånga möten. Och det var på ett av dessa möten som jag fick uppleva något som jag har haft med mig och refererat till otaliga gånger sedan dess.

Ärendet för dagen var ett stort ungdomsarrangemang som skulle besökas av ungdomarna från stadens fritidsgårdar och även locka ungdomar utifrån. Till andra dagen hade ett väl tilltaget program med workshops satts ihop, där deltagarna själva skulle få välja vad de ville göra under dagen. På menyn fanns allt från musik till yoga, självförsvar, idrott, motion, hantverk och allt annat man kan tänka sig. Det var denna lista

av aktiviteter som skulle gås igenom och diskuteras på mötet – om den var godtagbar eller om det behövdes förändringar.

Det tycktes som att urvalet föll mötesdeltagarna i smaken. Men så plötsligt kom en fråga som för mig var närmast ofattbar:

– Men varför finns det inga aktiviteter för tjejer?

I tonåren, när det var friluftsdag på skolan, fick vi ofta välja aktiviteter själva. Nästan alltid fanns orientering, någon form av lagsport och ridning med bland valmöjligheterna. Det sistnämnda presenterades ofta som ett alternativ för tjejerna i klassen, för det "skulle ju vara rättvist". Möjligen kändes det inte lika krystat och trångsynt då som när samma tanke nu dök upp på ett möte med fritidsgårdspersonal, som borde vara bäst av alla på ungdomsaktiviteter.

Det var saker som ridning – "som tjejer gillar" – som ansågs saknas i programmet. Jag såg mig omkring i rummet och möttes av en del förvånade blickar, men ingen ifrågasatte öppet det som sagts. Istället fick frågan långsamt dö ut i lite diskussion om "att det nog räckte som det var, ändå".

Efter mötet diskuterade jag frågan med andra mötesdeltagare som liksom jag var något yngre. Vår reaktion var framför allt förvåning men även en viss besvikelse över att det fortfarande finns så pass enkelspårigt tänkande. Jag hävdar inte att det bara var vi yngre som upprördes av detta. Jag menar inte heller att äldre per definition är enkelspåriga, trångsynta eller ens nödvändigtvis traditionalister. Däremot hävdar jag med bestämdhet att med ungdomar följer nya tankemönster, och som ung finns helt andra möjligheter att skapa nya utgångspunkter och fånga upp samhället som det ser ut idag. Den enkelspåriga synen på tjejer och vad tjejer tycker om är knappast normen idag. Kanske var den inte heller norm för 20, eller ens 30 år sedan, men den var i alla fall mer allmänt accepterad då. Ungdomarna som huserar på fritidsgårdarna idag tänker inte på samma sätt längre. Inte ens vi "yngre medarbetare" har hundra procentig koll på hur tänket går på gårdarna. Därför är det viktigt att vi fyller på i de egna leden, underifrån. De spår som vi själva trampar behöver ifrågasättas och belysas av personer från den verklighet som vi försöker bygga verksamhet för.

Släpper vi inte in ungdomsverksamheten och ungdomarna som deltar i den så riskerar vi inte bara att de inte lär sig av oss. Vi riskerar också att inte lära oss något av dem.

**VAD ÄR EGENTLIGEN "ANNAN
FOLKBILDNINGSVVERKSAMHET" OCH VAD
GÖR VI FÖR DE "UNGA UNGDOMARNA"?**

AV LOTTA EKWALL-ERICSON, ABF NORRTÄLJE

Text i kursivt är citat från ABFs idéprogram

Som ungdomsansvarig på ABF Norrtälje tycker jag att vi, för att kunna öka ungdomsverksamheten, bör se över reglerna för barnverksamhet.

Idag kodas verksamhet med barn under 13 som "annan folkbildningsverksamhet" vilket innebär att vi inte får lika stort statsbidrag för dessa cirklar. Det påverkar cirkelledararvoden och deltagaravgifter – och vi blir tvungna att granska alla kostnader på ett helt annat sätt än om det hade varit reguljär cirkelverksamhet. I förlängningen kan detta påverka vårt omdöme och vi väljer kanske att inte engagera oss lika mycket i den här typen av verksamhet – den "ger" ju mindre än vad vi investerar i den?

Men – barn blir ungdomar, ungdomar blir vuxna – om vi vill ha ett ABF *”där varje människa ses som en tillgång som har förmåga och vilja att utvecklas, påverka och ta ansvar”*, måste vi bjuda in även den yngre generationen på samma villkor – vi vill ju att de skall bli kvar i verksamheten, förnygrar den, engagerar sig och bli morgondagens folkbildare, omtyckta och duktiga cirkelledare, brinnande verksamhetsansvariga, nytänkande ombudsmän, och engagerade förtroendevalda. Vi måste uppmuntra och uppmuntras att engagera oss för *”unga ungdomar”!*

”Vår folkbildningssträvan handlar om alla människors frihet och jämlikhet, utveckling och ansvar; vårt grundläggande uppdrag handlar om alla människors frigörelse; vår demokratisyn bygger på alla människors lika och unika värde.”

För mig är det självklart att dessa vackra ord skall gå som en röd tråd genom vår verksamhet och gälla för alla generationer i vårt samhälle. Därför anser jag att reglerna för barnverksamhet skall ändras och kudas på samma sätt som den *”vuxna”* cirkelverksamhet vi idag bedriver på våra avdelningar – för att främja och uppmuntra oss att skapa nya möjligheter, så att *”unga ungdomar”* ser ABF som den lärande och kulturbärande folkbildningsorganisation vi faktiskt är. Vi vill ju att dessa unga senare i livet åter skall välja ABF – att delta i eller arbeta för – därför att de sedan barnsben har deltagit i organisationens verksamheter och alltid känt sig välkomna och tagna på allvar!

INSPIRATION

Vilja är starkare än status
(Thor Rutgersson)

Sida 34

ABF Norr startar kulturcafé
(Yvonne Burwall)

Sida 38

Det börjar med oss
(Thor Rutgersson)

Sid 40

VILJA ÄR STARKARE ÄN STATUS, MAKT OCH PENGAR

(PROGRAMFÖRKLARING, FORUM: UNG! 2007) AV THOR RUTGERSSON

ABF har snart funnits i hundra år. Det är klart att man kan känna sig lite gammal ibland. Som organisation, alltså. Lite grå och dammig. Men det som var viktigt 1912 (när ABF bildades) är precis lika viktigt idag, och dessutom ständigt aktuellt. Tro det eller ej, men hela ABF handlar faktiskt om dig – och om vad du vill göra. Det låter kanske konstigt, men när man tänker efter är det inte så märkvärdigt. ABF arbetar för en värld där ALLA människor har rätt och möjlighet att växa. 1912 fick inte fattiga arbetare tillträde till skolor och bibliotek. Fackförbunden hade svårt att utbilda nya medlemmar. Politik var något som skulle hållas så långt bort från vanliga människor som möjligt. De som satt vid makten hade skapat en värld där bara ett fåtal människor kunde vara med och påverka – där bara ett fåtal människor kunde växa och skaffa sig nya kunskaper.

ABF bildades för att man trodde att en annan värld var möjlig. Idag lever vi i den världen. ABF har som en del av arbetarrörelsen – och Sveriges folkrörelsetradition – varit med och gjort Sverige till ett av världens bästa länder att växa och leva i. Men vi är inte färdiga än.

2007 finns fortfarande oacceptabla orättvisor i vårt svenska samhälle. Än idag finns osynliga maktstrukturer som hindrar vissa grupper av människor från att komma till tals, att vara med och påverka – att växa tillsammans och som individer. ABF tror på jämlikhet, jämställdhet och rättvisa. På alla människors odiskutabla rätt att påverka den värld de lever i, att bestämma över sina egna liv, att alltid kunna hitta möjligheter till utveckling, att pröva någonting nytt, att utveckla sina talanger eller leva ut sina drömmar. Därför arbetar vi med studiecirklar och folkbildning. Därför arbetar vi för en värld där viljan styr – inte status, makt eller pengar.

I vårt internationella arbete möter vi en värld som är mer global än någonsin tidigare – men fortfarande precis lika orättvis. Och när marknadskrafterna växer sig allt starkare, och hittar vägar att skapa egna globala spelregler, då är det hög tid att också arbetarrörelsen och den globala rättviserörelsen skapar vägar för att samarbeta internationellt. Folkbildning och studiecirklar är en sådan väg. Inför *World Social Forum 2007* i Kenya anordnade ABF studiecirklar om global rättvisa på flera orter i Sverige. Över 100 svenska aktivister reste med ABF till forumet. Där mötte de engagerade rättvisekämpar från hela världen. Allting börjar med en tanke – att lära sig något nytt, att uttrycka sig, att bilda sig en uppfattning.

Solidaritet är ett gammalt ord. Ett ord som vissa tycker känns mossigt och förlegat. Det tycker inte vi. Solidaritet handlar om att ställa upp för varandra – inte för att vara snäll eller god, utan för att det är självklart – om man vill leva i en fri, rättvis och demokratisk värld. Har ni tänkt på att det trots detta ändå oftast är olika marginaliserade och utstötta grupper som ställer upp för varandra? Våldigt sällan ser man en förening bestående av multimiljonärer i USA som demonstrerar för ökade rättigheter för fattiga arbetare i Peru. Kanske är det förståelsen som saknas. Kanske är det rädslan för att förlora den struktur som upprätthåller maktbalansen som gjort dem rika. Precis som när män väljer män till styrelser och chefjobb. Precis som när ansökningar med "konstiga" efternamn plockas bort till jobb och utbildning. Precis som när en sexuell läggning får agera norm för hela samhället, trots att tusentals och åter tusentals människor bär på en annan längtan. Det är mycket som är fel i vårt samhälle. Många grupper som marginaliseras och förtrycks. Många drömmar som aldrig får blomma. Det är normen som styr. Det är de som har makten som skapar forumen, och reglerna för påverkan och utveckling.

En grupp som sällan klassas som marginaliserad, men som i vissa avseenden är det, är ungdomar. Många skulle hävda att ungdomar är normen – titta bara på TV-reklamen och diverse produktlanseringar och kampanjer. Ett faktum som ofta faller bort är dock att allt det här – alla målgruppsinriktade satsningar på ungdomar – är skapade ovanifrån. Till och med när ungdomar skall utvecklas och växa är det oftast någon annan, någon äldre, som tänkt till och skapat ett "program" eller en åtgärd som "passar ungdomar".

ABF vill inte arbeta så. Det går inte i linje med folkbildningen och vår idé om ett demokratiskt och deltagarstyrt lärande. Vi vill att rockgruppen själva skall bestämma riktningen för sitt musicerande. Att feministcirkeln själv får välja slagord. Att teatergruppen får möjlighet att skriva sitt eget manus. Därför arbetar vi utifrån ett D.I.Y.-koncept. Samtidigt är det viktigt att samarbeta och bygga nätverk – precis som i exemplet ovan, med internationell solidaritet. "Gör det själv – tillsammans", som vi brukar säga. Ett slagord som blivit grunden till vår D.I.Y.-satsning, och som också varit ett ledord när vi nu lanserar forum:ung! 2007 – ett nationellt forum för ungdomar, utan pekpinnar ovanifrån. De olika programpunkterna på forum:ung! kommer direkt från ungdomarna själva. Från oss alla tillsammans. Över 80 olika organisationer/föreningar/nätverk/grupper som består av ungdomar medverkar för att göra forum:ung! till en mötesplats på gräsrotsnivå. Här kan vi mötas, för att både inspirera och inspireras! Det är folkbildning för oss. Inga färdigpaketerade lösningar. Bara en massa engagerade unga människor, och en möjlighet att inspireras av allt från politik till kultur.

Använd de här dagarna till att hämta nya intryck, och till att ge andra nya intryck. Till att bli förbannad. Bli kär. Bli galen och vild och passionerat engagerad. Möt andra. Diskutera. Debattera. Samtala. Skapa dialog. Och när forumet är slut, och ni kommit hem igen, till er del av Sverige och världen, kom då ihåg att ABF finns där – inte för att ge er pekpinnar eller styrdokument, utan för att ta emot er idé och för att kämpa för er rätt att förverkliga den genom studiecirklar, folkbildning och ett sjuhelvetes engagemang.

Vilja är starkare än kapital. Ha nu ett riktigt härligt forum!

ABF NORR, PITEÅ, STARTAR KULTURCAFÉ

AV YVONNE BURWALL, ABF NORR, PITEÅ

Grundkonceptet för god kulturverksamhet i folkbildningen är enkelt och bygger på glädjen i att träffas och tillsammans njuta av varierad kultur. Kultur skall vara tillgängligt för alla människor (tillfällen måste finnas som möjliggör det) och – viktigast av allt – det måste finnas möjligheter även för den som saknar ekonomiska förutsättningar.

Vi på *ABF Norr i Piteå* erbjuder regelbundet "kulturcaféer" med gratis inträde och möjlighet till billig fika. Vi enades tidigt om att caféerna skulle anordnas dagtid samt att "famnen" skulle vara stor och hjärtlig. Alla människor skall känna sig lika uppmärksammade och välkomna.

Stefan B Andersson är Kulturcaféets värd – vilket innefattar allt från att hålla i en återkommande allsångsdel till att få alla – besökare och gästartister – att känna sig delaktiga och välkomna. Kulturvärdarna jobbar ideellt (för den goda sakens skull). ABFs *dansgille* ordnar fiket (även detta sker ideellt). Gästartisterna har ett stort hjärta – vi betalar nämligen inte ut några gager värda namnet. 500 kronor är den magiska siffran som samtliga gästartister på ett och samma café tillfälle får dela på, sen skatt på det... Många väljer att efterskänka arvodet till förmån för insamlingar som vi har ibland, eller till godsaker som delas ut till publiken.

ABFs Kulturcafé startade den 14 april 2004. Tio säsonger, om totalt cirka 98 caféer, har hunnit äga rum och ca 14 200 besökare har slutit upp.

Besökarna kommer från alla sammanhang, socialgrupper och levnadssituationer. Stämningen är hjärtlig och varm. Gästartisterna ser det som en ära att få uppträda; det har blivit lite av en "hjärtegrej". På Kulturcafésenen har det funnits såväl lokala kändisar som nationella – ingen har tackat nej till att uppträda. Många ringer också och ber att få komma och uppträda... Värme, skratt och innerlig gemenskap har blivit ett signum för dessa kulturella träffar där alla som befinner sig i Piteå – oavsett färg, form eller börsstorlek – välkomnas. Något som inte minst ABFs förre förbundssekreterare *Elsie Bäcklund Sandberg* och ABFs presschef *Helene Oljons* kunde bevittna på sitt uppskattade besök 23 november 2005.

Under juni månad 2006 fick Kulturcaféet tillfälliga vingar när Stefan B Andersson och jag blev inbjudna till den stora folkbildningsfesten *Ordet Fritt i Eskilstuna* för att representera ABF Norrbotten – med just Kulturcaféet.

Under 2007 myntade vi uttrycket "Kulturcaféet On Tour", något som gjorde att konceptet fick känna på turnerandet men också entrébeläggas för en "generell" publik på kvällstid. Först ut var "Krokodil", där vi sålde slut biljetterna med en gång. Nästa Kulturcafé utanför ABF-huset var när vi var med på den förlängda invigningen av *Studio Acusticum* – också där blev det slutsålt vilket innebar drygt 600 besökare.

Under 2008 fick Stefan B Andersson och jag "Arbetarrörelsen i Norrbottens första maj-stipendium" för caféverksamheten, i genskap av dess pappa och mamma.

Under 2008 - 2009 sålde vi ABF-huset och flyttade Kulturcaféet till andra lokaler... men publiken följde med! Vi har idag en snittpublik på 150 besökare (dagtid, vardagar) och det är också vad lokalen kan ta.

DET BÖRJAR MED OSS
(INVIGNINGSTAL TILL FORUM:UNG! 2007)
AV THOR RUTGERSSON

Det börjar med er. Med oss. Vi som sitter här idag. Vi som har kommit till forum:ung! 2007. Vi som är unga idag, och som brinner för framtiden.

Det är vi som är morgondagens musiker, artister och band. Band som vågar gå sin egen väg, utan att vänta på ett OK från någon annan.

Det är vi som är morgondagens fria teatergrupper, som synar, vänder och vrider på samhället och kommer med vågade analyser och reflektioner.

Vi skapar morgondagens dans och tänjer på gränser för konst, hantverk och film.

Vi är framtidens fackliga kämpar. Morgondagens politiska debattörer.

Vi är unga i ABF och den här helgen handlar om vad vi vill göra!

Faktum är att det där alltid är centralt för ABF – Vad vill du göra? Vad vill du veta mer om? ABF har snart funnits i hundra år men strävar fortfarande mot samma mål – ABF kämpar för en värld där ALLA människor har rätt och möjlighet att växa. ABFs första existensberättigande värdering och målsättning är att kunskap och bildning är en rättighet. Alla skall kunna utvecklas, oavsett plånbok och bakgrund. Vill man lira rock skall inte replokalshyran stoppa. Vill man gå en språkkurs skall man inte behöva avstå därför att avgiften är på tok för hög. Den där biten kan vi, den jobbar vi hårt med och den kämpar vi för varje dag. Rätten till bildning och kultur – "check" (även om kampen ständigt är pågående).

Men ABFs andra existensberättigande värdering och målsättning är svårare. Folkbildning i allmänhet och studiecirkeln i synnerhet handlar ju om möten och utbyten mellan människor. Att lära och växa i ett demokratiskt sammanhang. Men det räcker inte bara med utbyten inom isolerade studiecirkelar fyllda med människor som delar samma grundläggande värderingar – inte idag när världen är globaliserad och människor är så mångfacetterade och identitetskomplexa.

Vi som formar morgondagens samhälle måste vara mer lyhörda än människor varit någonsin tidigare. Vi måste börja lyssna på varandra – och våga lyssna på varandra.

Därför är det så spännande att vi alla är här idag. ABF är ju så mycket, och ofta ser man bara en del – nämligen den man själv är verksam i – av vad Arbetarnas Bildningsförbund faktiskt gör. Under de här två dagarna samlas unga från alla förbundets olika verksamheter – det är en unik chans för oss alla att skänka varandra nya perspektiv och en ökad förståelse.

Här kan punkbandet snacka harmonier med schlagerpoparna. Ingen kommer att skvallra.

Aktiva i SSU eller Ung Vänster kan testa att dansa flamenco eller prova på improvisationsteater.

Kanske blir det utrymme för ett givande samtal mellan någon ung LO-aktiv och någon som kämpar för akvarellmålning som ett sätt att skildra sin samtid.

Någon från Syndikalistiska Ungdomsförbundet kanske upptäcker att poesi är ännu ett sätt att uttrycka sig och ge rum för allt som bubblar runt på insidan.

En ung popmusiker kanske plötsligt finner mening i surrealistiska texter, eller upptäcker meningen med kampen för rättvisemärkt? Kanske förenar hon eller han alltihop och skriver en poplåt med en surrealistisk text om fackliga rättigheter för kaffebönder i tredje världen och konsumentval på Konsum, givetvis genom en feministisk genusanalys för jämställdhet och en djupgående analys av kapitalism och socialism.

Kanske hittar vi fler saker som förenar oss än som splittrar. Det är jag övertygad om.

Kanske är det genom lite salsa eller queertango som Attac och SAP lär sig att dansa till samma takt?

Vad kan planka.nu bidra med för debatt? Vad finns det för nya perspektiv att hämta i musikalens värld? Vad kan man utveckla om man vågar prova på improvisationsteater? Vilka diskussioner kan följa när man ställer ABFs D.I.Y.-perspektiv mot en föreläsning om att starta eget företag för att leva på sin musik?

Det skall vara högt till tak. I alla replokaler, möteslokaler, fackliga utbildningar, danssalar, ateljéer, filmstudios och kreativa verkstäder. Dessutom behöver människorna i nyss nämnda lokaler mötas och utbyta åsikter och tankar. Det är enda sättet att få en mer tolerant, jämställd och rättvis framtid. ABF är studieförbundet som ger plats och rum för alla de här tankarna, för olika människor som brinner för olika saker. Därför att vi tror att det är en rättighet att lära och växa – och att få möjlighet att gå vidare med ett intresse eller en dröm, utan att vänta på ett OK från någon annan.

Nu finns en möjlighet för alla unga som bär på olika former av drömmar och tankar – genom verksamhet i ABF – att mötas och skapa debatt och dialog för framtida samarbeten och möten. Vi tar den chansen, eller hur?

Det första som behövs är ett intresse.

Det andra som behövs är en vilja att växa tillsammans – och möta andra.

Så skapar vi en bättre morgondag.

Allting börjar med en cirkel.

Välkommen till ABF.

INTERVJUER

- Fastnar vi i Gustav kommer ABF
inte att finnas om tio år
(AnnaKlara Martin-Löf) Sida 46
- Förtroende, respekt och dialog
(Fredrik Lundström) Sida 50
- D.I.Y.-profilen är guld värd
(Ulrika Tärnblom) Sida 52
- ABF måste bli mer politiska
(Herman Geijer) Sida 54
- Utan ett bra system känns vår
uppgift för stor
(Marlene Karlsson) Sida 58
- Vi behöver större enheter för att
säkerhetsställa lokal närvaro
(Janette Skogshus) Sida 62
- Vi kan bli bäst i Sverige
(Martin Hedqvist) Sida 66
- Ungdomarna måste synliggöras
(Emelie Bergermark) Sida 72

**FASTNAR VI I GUSTAV KOMMER ABF INTE
ATT FINNAS OM TIO ÅR
INTERVJU MED ANNAKLARA MARTIN-LÖF,
ABF STOCKHOLM**

*(Gustav är det program som ABF administrerar
cirkellistorna i)*

KAN DU BERÄTTA LITE KORT OM VAD DU GÖR PÅ ABF?

Jag arbetar med att arrangera studiecirklar för allmänheten – i teater, film, radio och retorik. Dessutom arbetar jag med att göra det möjligt för människor att starta egna studiecirklar i teater och film. Jag skapar fortbildningskurser för teater- och arrangörsgrupper och driver fyra replokaler där teater- och dansgrupper spelar och repeterar.

**PÅ DIN AVDELNING FINNS ABFs STÖRSTA
TEATERVERKSAMHET! HUR HAR DET BLIVIT SÅ? VILKA
SATSNINGAR HAR LETT FRAM TILL DETTA? KAN DU BERÄTTA
LITE OM HUR NI HAR RESONERAT OCH PRIORITERAT?**

För det första är Stockholm Sveriges huvudstad – en stor del av Sveriges teaterliv är centrerat här. Folk som vill syssla med teater tenderar att flytta hit eftersom utbudet är större. När jag började arbeta på ABF samarbetade vi med runt 30 teatergrupper. Nu har antalet stigit till över hundra. Det som har hänt sedan dess är framför allt att vi har fått våra fyra replokaler – utan lokal är det ju svårt för folk att repa.

Grejen med lokaler är att det måste vara billigt. Det är inte brist på lokaler i stan, men det är enorm brist på lokaler som passar för teatergruppernas obefintliga plånböcker. Vi kan erbjuda grupperna att repetera gratis mot att de startar en studiecirkel. Statsbidraget täcker hyran.

Men lokalen förklarar inte allt. Mycket handlar om mun-till-mun-information. Om en teatergrupp upplever att de får ett bra bemötande och att ABF bryr sig om dem – och visar engagemang för deras produktion – så tipsar de sina vänner, som i sin tur tipsar vidare. Grupperna blir också mer lojala.

Mycket handlar om att jag själv hållit på med teater och "talar gruppernas språk." Men också att jag visar intresse och entusiasm när de kommer på besök.

Att vi arrangerar många relevanta fortbildningsaktiviteter gör också att grupperna upplever att ABF bryr sig. Dessutom gör aktiviteterna det möjligt för cirkeldeltagarna att träffa andra grupper och nätverka. Vi försöker att hjälpa grupperna med så mycket vi kan. Allt ifrån kopiering av manus till marknadsföring av föreställningar på vår hemsida och i ABF-huset. Ofta behöver de tips och råd om var man hittar en bra scen eller hyr teknik, och så vidare.

Ibland fungerar vi som en arbetsförmedling, till exempel när en grupp behöver en ljus tekniker eller liknande.

En del av våra grupper har bytt från andra studieförbund för att de upplever att vi bryr oss mer.

KAN DU SÄGA NÅGONTING OM HUR DU UPPLIVER ATT ABF-ORGANISATIONEN SOM HELHET SER PÅ VERKSAMHETEN SOM DU ARBETAR MED? KÄNNS DET SOM EN PRIORITERAD VERKSAMHET ELLER BORDE DEN FÅ MER UPPMÄRKSAMHET?

Kunskapen om verksamheten är dålig. Alla håller på med sitt och medlemsorganisationerna syns och hörs mest.

Arbeteaterförbundet, som är den enda medlemsorganisationen på teaterområdet, är svag och har inte muskler nog att ta plats i jämförelse med exempelvis LO-förbunden eller *PRO*. Men de flesta är förstås glada över att verksamheten är stor och drar in pengar.

DU VAR EN AV PROJEKTLEDARNA FÖR ABFs ALLRA FÖRSTA FORUM: UNG! KAN DU BERÄTTA LITE OM DEN SATSNINGEN? VAD VAR SYFTET OCH HUR ARBETADE NI?

forum:ung! var en "folkbildningsfestival" som genomfördes hösten 2007. Ett tusental ungdomar i åldern 13-25 år besökte ABF-huset och deltog i workshops och föreläsningar i allt från animation till internationell politik. Festivalen pågick i två dagar och innehöll ett hundratal programpunkter. Tanken med forumet var att deltagarna själva skulle skapa innehållet. Vi bad alla våra medlemsorganisationer och samarbetsgrupper att ge förslag på programpunkter. Resultatet blev en översikt av den verksamhet som pågår dagligen ute i landet, från *Boden* i norr till *Malmö* i söder. Deltagarna fick chansen att både inspirera andra och inspireras själva.

HAR DU NÅGOT FAVORITMINNE FRÅN FORUM: UNG! 2007 SOM DU KAN DELA MED DIG AV?

*Antawara Bolivias latinamerikanska dansare – unga killar i 15-årsåldern som dansar skickligare än vilken professionell dansgrupp som helst. Hade de sysslat med europeisk konstdans hade de stått på *Kungliga Operans* scen med hur mycket resurser som helst. Men eftersom dansen tillhör en annan kultur är ABF den enda organisation som öppnar dörren. Det är också roligt att det är killar i 15-årsåldern som dansar.*

VAD TYCKER DU ÄR DET MEST POSITIVA SOM HÄNT INOM ABF DE SENASTE ÅREN?

För mitt arbete så är det att vi har fått tillgång till replokaler, här i Stockholm. På ett nationellt plan tycker jag att det är bra att vi har börjat kommunicera mer med varandra och att vi nu samarbetar i nätverk. Jag har allt mer kontakt med andra avdelningar. Det kan gälla allt ifrån att skicka cirklar från samarbetsgrupper mellan varandra, till att tipsa om ledare eller verksamhetsidéer.

VAD TYCKER DU ÄR DET MEST NEGATIVA?

Att tiden inte räcker till. Och att det är så svårt att nå ut till en yngre målgrupp – kanske framför allt för att det inte läggs några resurser på andra marknadsföringskanaler än de traditionella, som når den trogna ABF-publiken.

VAD, OM NÅGOT, SKULLE DU VILJA FÖRÄNDRA I FOLKBILDNINGENS REGELVERK FÖR ATT UNDERLÄTTA FÖR DEN VERKSAMHET DU ARBETAR MED?

Rapporteringen upplevs som mycket betungande av grupperna. De upplever inte någon egennyttia i att skriva studieplaner och dagböcker, utan gör det bara för vår skull. Sen är det ju extremt lätt att utnyttja systemet. Vissa grupper tar resurser på bekostnad av andra, om och när de rapporterar falsk verksamhet. Och det är omöjligt för oss att ha kontroll. Jag tycker att man borde skärpa upp reglerna för studiecirkeln så att den estetiska verksamhet som i dag bedrivs i cirkelform hamnar utanför. Resurserna som nu går till dessa cirklar skulle vi kunna satsa på lokaler, utrustning och fortbildning för grupperna. I dag går en orimligt stor andel av studieförbundens resurser till personal som är anställd för att

rapportera verksamhet i *Gustav*. Dessa resurser kunde istället komma verksamheten tillgodo.

Vi hade verksamhetsgranskning på vår avdelning förra året. Men den *faktiska* verksamheten granskades aldrig. I stället lades enorma summor på granskning av huruvida närvarolistorna var ifyllda med bläck eller blyerts och om ledarna hade skrivit ett kryss eller ett rakt streck för att rapportera närvaro. Ett otroligt slöseri med pengar. Det är ganska ointressant om listan är rätt ifylld om verksamheten inte ägt rum i verkligheten. Granskning behövs, men man måste granska rätt saker.

VAD ÄR ROLIGAST MED ATT ARBETA PÅ ABF?

Kontakten med människor som brinner för sin idé. Som vill saker. Det ger otroligt mycket energi.

VAD ÄR DET JOBBIGASTE MED ATT ARBETA PÅ ABF?

Att registrera cirklar i *Gustav*. Någon mer meningslös sysselsättning har jag svårt att tänka mig. 80 % av min tid går åt till att producera pärmarsom placeras i källaren i 10 år och sedan slängs. Vad skulle hända om jag ägnade den tiden åt verksamheten istället? Det borde inte vara så svårt att skapa ett fördelningssystem till studieförbunden som är mindre resurskrävande i administrativ tid.

VAD SER DU SOM ABFs VIKTIGASTE UPPGIFT DET KOMMANDE DECENNIET?

Att ta vara på människors idéer och skaparkraft så att de får möjlighet att göra något av dem. Att ge människor verktygen som behövs för att realisera idéer och växa som människor. Ibland behöver människor rum. Ibland behöver de kunskap. Ibland behöver de träffa likasinnade. Ibland behöver de bara en extra push. Sällan *behöver* människor fylla i en närvarolista. Om ABF fastnar i pappersexercis kommer människor sluta att ta oss på allvar och onödigt förklara oss. Då kommer inte studieförbunden finnas kvar om tio år. Men om vi ägnar oss åt det vi är bra på kommer vi alltid att behövas.

FÖRTROENDE, RESPEKT OCH DIALOG
INTERVJU MED FREDRIK LUNDSTRÖM,
ABF SÖDERTÄLJE

KAN DU BERÄTTA LITE KORT OM VAD DU GÖR PÅ ABF?

Jag har en kombinerad 75 % -tjänst som vaktmästare, administratör, cirkelledare och "coach". Mest tid spenderar jag i vårt musikhus, "Spinrocken", där jag sköter kontakten med banden – arbetsplaner, närvarolistor, utbildningar med mera.

FINNS DET NÅGON VERKSAMHET ELLER SATSNING FÖR UNGDOMAR PÅ ER AVDELNING SOM DU ÄR SPECIELLT STOLT ÖVER ELLER NÖJD MED? KAN DU BERÄTTA OM DEN?

Den verksamhet jag är mest nöjd med är våra "backlinium". Där finns förstärkare, PA-utrustning och trummor utan cymbaler. Jag funkas som en mentor/coach för de grupper som repar där och beroende på deras förkunskaper och ambitionsnivåer hjälper jag dem att uppnå de mål som de själva enas om.

VAD ÄR VIKTIGAST ATT TÄNKA PÅ NÄR MAN SKALL FÖRSÖKA SKAPA VERKSAMHET MED EN UNG MÅLGRUPP?

Det viktigaste när man skapar verksamhet för ungdomar är förtroende, respekt och dialog. Förtroende innebär att ABF erbjuder ett koncept som fungerar, men ungdomarna måste vara med och vårda det konceptet. De måste ta eget ansvar för verksamheten. Med respekt menar jag att ABF finns i bakgrunden om grupperna behöver oss, men det är ungdomarna själva som bestämmer. Då visar vi att vi tar dem på allvar. Och dialog är för mig att visa att ABF bryr sig om vad ungdomarna gör, exempelvis genom att ställa konkreta och konstruktiva frågor till grupperna.

***HUR TYCKER DU ATT ABF HAR LYCKATS I SIN
KOMMUNIKATION MED UNGDOMAR? VAD FUNGERAR OCH
VAD KAN BLI BÄTTRE?***

Mitt ledarskap bygger på att jag måste lyssna på grupperna för att kunna vägleda dem. En del av mina kollegor har svårare att lyssna, men försöker vägleda ändå. Man måste känna av stämningen och agera därefter om man vill få ungdomarna med sig. Jag brukar beskriva processen som en tennismatch: Så länge du lyssnar och returnerar ungdomarnas tankar och funderingar lyssnar de på dig men om du börjar slå serve-ess är risken stor att de försvinner. Återigen, det handlar om förtroende, respekt och dialog.

***ABF ÄR EN DEL AV ARBETARRÖRELSEN, MEN VI HAR OCKSÅ
EN BRED VERKSAMHET SOM INNEFATTAR ETT BRETT
SPEKTRUM AV MÄNNISKOR. BÖR ABF BLI MER ELLER
MINDRE POLITISKA?***

Politik är ett väldigt laddat ämne och börjar vi blanda in politik där det inte hör hemma riskerar vi att hamna i konflikt med våra ungdomar.

***VAD TYCKER DU ÄR ABFs VIKTIGASTE UTMANING I DET
KOMMANDE DECENNIET?***

ABFs viktigaste utmaning framöver är att skapa mötesplatser och forum för de ungdomar som ännu inte blivit sedda och bekräftade, för de är en del av vår framtid!

D.I.Y.-PROFILEREN ÄR GULD VÄRD
INTERVJU MED ULRIKA TÄRNBLOM,
ABF HUDDINGE

KAN DU BERÄTTA LITE KORT OM VAD DU GÖR PÅ ABF?

Jag arbetar som verksamhetsansvarig inom barn- och ungdomsverksamheten, där dans är ett väldigt stort område. Jag är även musikansvarig (med programcirklar och 90 band). Utöver detta har jag kontakten med PRO – med 10 föreningar och data, hälsa och en del kultur.

*DET ÄR FÖRST PÅ SENARE TID SOM MAN INOM ABF HAR
BÖRJAT TALA OM UNGDOMAR SOM EN SPECIFIK MÅLGRUPP.
HUR KÄNNER DU INFÖR DET? ÄR DET POSITIVT ELLER
NEGATIVT ATT SÄRSKILJA DEN HÄR GRUPPEN?*

Jag tror det är väldigt viktigt att särskilja ungdomsmålgruppen om vi vill skapa intresse för vår verksamhet. Många ungdomar jag möter vet inte vad ABF är eller tror fortfarande att det är något exklusivt för pensionärer. Vi måste skapa särpräglade cirkelledarutbildningar, vidareutbildningar och material för en ung målgrupp.

*HUR TYCKER DU ATT ABF HAR LYCKATS I SIN
KOMMUNIKATION MED UNGDOMAR? VAD FUNGERAR OCH
VAD KAN BLI BÄTTRE?*

Det har hänt mycket under de senaste fem åren. Nu upplevs vi som ett modernt studieförbund, men så har det verkligen inte alltid varit. Den här positiva utvecklingen är mycket tack vare ABF Göteborg, som är den avdelning som dragit igång stora delar av ungdomssatsningen.

ABF HAR EN ORGANISATIONSSTRUKTUR SOM GER DE OLIKA AVDELNINGARNA MYCKET FRIHET OCH SJÄLVSTYRE – NÅGOT SOM ÄR POSITIVT IBLAND MEN ÄVEN KAN GÖRA ATT VI "DUBBELARBETAR" ONÖDIGT MYCKET OCH UPPFINNER HJULET GÅNG PÅ GÅNG. HUR JOBBAR ER AVDELNING MED NÄRLIGGANDE AVDELNINGAR? VAD GÖR NI FÖR GEMENSAMMA SATSNINGAR OCH VARFÖR?

Vi har ett samarbete med ABF Södertälje-Nykvarn och delvis även med ABF Södertörn och ABF Norra Storstockholm. Vi samarbetar framför allt inom musikverksamheten. Vi håller bandleddarutbildningar, clinics, föreläsningar och musiktävlingar/konserter tillsammans. Samarbetet är bra för kunskapsutbyte, men även av ekonomiska skäl.

VAD TYCKER DU ÄR ABFs VIKTIGASTE UTMANING I DET KOMMANDE DECENNIET?

Ett fungerande och rättvist bidragssystem! Givetvis måste vi även fortsättningsvis ha en satsning på nationell nivå inom våra största områden. D.I.Y.-profilen har varit och är guld värd. Den måste vi fortsätta med! Sedan måste vi även få "Mångfalds-Sverige" att fungera och motverka klyftor i samhället.

VAD TYCKER DU ÄR DET MEST POSITIVA SOM HÄNT I ABF-VÄRLDEN DE SENASTE ÅREN?

Samarbete mellan avdelningar. Och att vi har ett kvalitetstänk – istället för att bara räkna timmar.

VAD TYCKER DU ÄR DET MEST NEGATIVA?

Trögheten...

OM DU SKULLE FÖRSÖKA SAMMANFATTA ABFs SYFTE (VARFÖR VI FINNS) I ETT PAR MENINGAR, HUR SKULLE DET LÅTA DÅ?

ABF är till för alla. Vi finns till för att ge den lilla/stora, unga/gamla, rika/fattiga människan – oavsett etnisk bakgrund eller klasstillhörighet – möjlighet till bildning, kunskap, fritidsintresse och social samvaro. Vi kan vara en dörr in i samhället och en möjlighet att träffa nya vänner. Vi kan bidra till att hålla demokratin levande.

ABF MÅSTE BLI MER POLITISKA
INTERVJU MED HERMAN GEIJER,
ABF UPPSALA LÄN

KAN DU BERÄTTA LITE KORT OM VAD DU GÖR PÅ ABF?

Jag arbetar framför allt med musikverksamhet, men även med annan ungdomsverksamhet. Dessutom försöker jag utveckla möjligheter till mer flexibelt lärande, främst genom infrastrukturer på nätet som möjliggör cirklar och annan folkbildningsverksamhet via bloggar och diskussionsforum.

Utöver detta arrangerar jag föreläsningar och sysslar en del med omvärldsbevakning.

*HUR TYCKER DU ATT ABF HAR LYCKATS I SIN
KOMMUNIKATION MED UNGDOMAR? VAD FUNGERAR OCH
VAD KAN BLI BÄTTRE?*

Jag tror att det är väldigt stor skillnad mellan olika orter. Det avdelningar som har anställt unga medarbetare och satsar ordentligt på verksamheten når också många ungdomar. Tyvärr finns inte viljan till sådana satsningar på alla avdelningar.

Jag tror det behövs uppsökande arbete, och det skall utföras av människor som ungdomar kan identifiera sig med – det behöver inte nödvändigtvis vara unga medarbetare, men det måste vara människor med kännedom och kunskap om ungdomarnas vardag och verklighet.

Musiken är en verksamhet där ABF traditionellt når många ungdomar. Det är dock svårt att bygga en politisk medvetenhet, eller en ABF-identitet, hos dessa cirkeldeltagare (till skillnad från ungdomar i nya sociala rörelser eller politiska ungdomsförbund). ABF måste börja prata politik utifrån ett vardagsperspektiv. Varför finns det så lite att göra på orten? Varför skär kommuner ned på ungdomsverksamheter? Vilka intressen finns i musiken? Vem har tillgång till vilka scener? Sådana frågor kan vara bra att jobba med.

Jag tror att D.I.Y.-konceptet är bra. Det finns mycket kreativitet och vilja hos ungdomar, det som saknas är kanaler och kontakter för att kunna göra någonting av det.

HUR TYCKER DU ATT ABF TAR SIG AN SÅ KALLADE ALTERNATIVA RÖRELSE, EXEMPELVIS "DEN GLOBALA RÄTTVISERÖRELSEN" MED ORGANISATIONER SOM "ATTAC" OCH "RÄDDA VÄRLDEN"?

Tyvärr är det inte naturligt för nya sociala rörelser att kontakta ABF. Jag tror att det handlar om att ABF fortfarande har ett rykte om att vara stela och "bara socialdemokratiska".

Vi måste jobba för att få ett större kontaktnät. Jag tror att LO-facken och de nya sociala rörelserna skulle kunna arbeta tillsammans kring en rad olika frågor men det är svårt att komma igenom de fördomar och föreställningar som finns mellan dem. Inom arbetarrörelsen existerar fortfarande en tanke om att man inte behöver hjälp, att man gör saker så som man alltid har gjort och det räcker. Inom de sociala rörelserna finns mycket vilja men inte alltid tillräckligt med erfarenhet – och risken är stor att man hela tiden försöker uppfinna hjulet på nytt. Internationellt kan man se att där nya sociala rörelser har samarbetat med fackföreningsrörelsen har de stärkt varandra. Klimatfrågan är ett exempel där ABF måste finnas med som en brygga mellan nya och gamla rörelser.

ABF ÄR EN DEL AV ARBETARRÖRELSEN, MEN VI HAR OCKSÅ EN BRED VERKSAMHET SOM INNEFATTAR ETT STORT SPEKTRUM AV MÄNNISKOR. BÖR ABF BLI MER ELLER MINDRE POLITISKA?

ABF bör absolut bli mer politiska. Men det behöver inte nödvändigtvis handla om partipolitik. Vi kan uppmuntra människor att organisera sig på det sätt som passar dem. Jag tror att vi hela tiden måste utgå från folks vardag. Som studieförbund har vi en unik möjlighet att vara breda i vad vi erbjuder. Vi kan utgå från människors behov och de förutsättningar som finns där de bor och lever.

Det är viktigt att vara ärlig med var man står och oavsett om det handlar om musik, ungdomskultur, integration eller handikappfrågor finns alltid bakomliggande politiska frågor. Ingen skall behöva undra var vi står i dem. Vi har en tydlig uppgift i allt vi gör; att ge mest till de som har minst.

SOCIALDEMOKRATERNA ÄR EN AV VÅRA STÖRSTA MEDLEMSORGANISATIONER (OCH EN AV VÅRA STIFTARE) MEN ÄVEN ANDRA KRAFTER PÅ VÄNSTERSIDAN FINNS BLAND VÅRA MEDLEMMAR – HUR TYCKER DU ATT VI SKALL UTVECKLA SAMARBETET MED EXEMPELVIS VÄNSTERPARTIET, UNG VÄNSTER OCH SYNDIKALISTERNA?

Det finns mycket att göra på den fronten. Jag tror att det främst handlar om att våga bjuda in dem och diskutera gemensamma beröringspunkter. *Socialistiska Forum* i Uppsala har varit väldigt bra för att bygga förtroenden och samarbeten mellan olika politiska grupper. Vår föredragsserie "Tankar för framtiden" är ett annat exempel där vi, genom diskussion och samtal, byggt en föreläsningsserie tillsammans med personer från olika politiska rörelser.

OM DU SKULLE FÖRSÖKA SAMMANFATTA ABFs SYFTE (VARFÖR VI FINNS) I ETT PAR MENINGAR, HUR SKULLE DET LÅTA DÅ?

Vi finns för att hjälpa radikala rörelser att förändra världen. Genom att finnas i folks vardag och stödja och underlätta folkbildning får vi människor att växa som individer och i kollektiv.

VAD TYCKER DU ÄR ABFs VIKTIGASTE UTMANING I DET KOMMANDE DECENNIET?

Dagens samhälle präglas av något helt annat än för bara 20 år sedan. Vi måste kämpa för att styra samhällsklimatet till solidaritet. Kanske bör vi studera hur högern vann kampen om verklighetsuppfattningen, på 70-talet, och hur de sedan kontinuerligt dikterar vårt samhällsklimat och våra kollektiva värderingar. Vi måste hitta strategier för att styra samhället åt ett annat håll. Jag tror det handlar om att våga sticka ut och skita i vad borgerliga ledarsidor skriver om oss. Vi måste våga tro på oss själva och våga prova nya vägar för folkbildning och samhällsförändring. Vi behöver ta kontrollen över idédebatten och det gör vi genom att sammanföra olika rörelser och genomföra gemensamma projekt. Detta, i kombination med ett aktivt gräsrotsarbete genom studier i samarbete med exempelvis *Hyresgästföreningen*, är det långvariga och ihärdiga arbete som vi måste intensifiera under 10-talet om vi skall ha en chans att "göra en annan värld möjlig" – så som vi beskriver att vi vill göra, i idéprogrammet.

Slutligen måste vi även förvalta den frustration som finns i våra miljonprojekt – det är dessa arbetarklassområden som måste stimuleras med kultur och folkbildning om vi vill slippa mer meningslöst våld, fött ur desperation och klassklyftor. Det ser jag som en av de större utmaningarna under det kommande decenniet.

**UTAN ETT BRA SYSTEM KÄNNS VÅR UPPGIFT
FÖR STOR**
**INTERVJU MED MARLENE KARLSSON,
ABF ÖSTERGÖTLAND**

KAN DU BERÄTTA LITE KORT OM VAD DU GÖR PÅ ABF?

Jag jobbar i *ABF Östergötland*, som både är en lokal- och regional avdelning. På regionalt plan har jag ansvar för kontakten med våra ungdomsorganisationer och nya folkrörelser. Jag samordnar även arrangemang och utbildningar för våra rockband och kulturgrupper. I *Västra Östergötland* jobbar jag gentemot fackförbunden och med all ungdomsverksamhet. Jag har även vanligt kontorsarbete i *Motala* och *Ödeshög* och representerar ABF i en folkhögskolestyrelse.

*OJ! DU HAR HAND OM MÅNGA OLIKA
VERKSAMHETSOMRÅDEN I ETT STORT GEOGRAFISKT
OMRÅDE. DET VERKAR VARA EN GANSKA STOR UTMANING!
HUR LÖSER DU UPPGIFTEN? HUR RÄCKER DU TILL?*

Första året jag jobbade var det svårt. Det finns så mycket roligt att engagera sig i! På ungdoms- och musikätnätverksträffarna diskuterade vi hur man kan hantera sitt jobb, men jag hade svårt att omsätta det i praktiken. Till slut blev jag riktigt sjuk och sängliggande i två veckor. Det gav mig en rejäl tankeställare!

Jag har kommit fram till att det som stressar mig mest är när jag inte har koll på allt jag behöver göra. Utan ett bra system känns det lätt som att arbetsuppgifterna är oöversiktliga och alldeles för stora.

Två saker har förändrat min arbetssituation dramatiskt. Det ena är att jag använder datorkalendern till alla mina arbetsuppgifter. Där samlar jag alla anteckningar, möten, tider och planering. Varje måndag "gallrar" jag och fördelar kalenderposterna över veckan. De saker som behöver mer tid får det. De saker som inte är viktiga just nu, flyttar jag vidare till ett senare datum. Jag planerar även in två stycken fyratimmars-pass som jag kallar "smått och gott". De använder jag till att komma ikapp med rapportering, ringa mindre viktiga telefonsamtal, skicka brev och så vidare.

Det andra som har förändrat min arbetssituation dramatiskt är att jag äntligen har lärt mig att prioritera. Jag brukar likna det

vid ett bord som är fyllt med all världens godaste tårter. Du får äta hur mycket du vill men du vet att du egentligen bara orkar ett visst antal bitar... Det är svårt att säga nej, att stoppa när det blir tillräckligt!

Ett motto som hjälpt mig mycket är "Du skall inte lägga fler timmar på ett arrangemang, än vad arrangemanget sedan ger"! Det kanske inte är jätteviktigt att delta på fem möten för ett enda kulturarrangemang – en trettio-timmarscirkel kanske skall få lite mer uppmärksamhet istället.

JÄ, SOM ABF-MEDARBETARE ÄR DET LÄTT ATT ENGAGERAS SIG SÅ MYCKET ATT MAN GLÖMMER BORT ATT TA HAND OM SIG SJÄLV. HAR DU NÅGRA FLER TIPS KRING HUR MAN KAN TÄNKA OCH AVGRÄNSA SIG FÖR ATT INTE JOBBA FÖR HÅRT OCH BLI UTMATTAD?

För mig är det jätteviktigt att hålla 39-timmarsveckan. Jobbar jag fyra timmar mer en dag, ser jag till att ta ut den tiden så fort det bara går. Detsamma gäller för veckovilan och tvåveckorsvilan. Varannan vecka skall du vara ledig minst 48 timmar i sträck, visste du det?

Vi har lagstadgad rätt (och skyldighet) till viss vila. Och det innebär även att jag slår av telefonen. Tidigare var jag bekymrad för att något dramatiskt skulle hända om jag inte var tillgänglig dygnet runt. Numera tänker jag att ifall någon verkligen, verkligen måste få tag på mig så kan de faktiskt hitta mitt telefonnummer i telefonkatalogen. Lustigt nog har det aldrig hänt, jag har aldrig varit så oundgänglig.

VAD TYCKER DU ÄR DET MEST POSITIVA SOM HÄNT INOM ABF DE SENASTE ÅREN?

Det är ungdoms- och musiknätverket, helt klart. Där kan vi lyfta viktiga diskussioner, idéer med mera. Det är otroligt viktigt för ABF idag att vi klarar av att förny oss.

VAD TYCKER DU ÄR DET MEST NEGATIVA?

Att alla bidrag dras ner hela tiden, givetvis. Det handlar om vår överlevnad – och inte bara din och min! Det finns så många föreningar och enskilda människor som är beroende av ABF för att klara sin vardag. Vi är viktiga!

**VAD, OM NÅGOT, SKULLE DU VILJA FÖRÄNDRA I
FOLKBILDNINGENS REGELVERK FÖR ATT UNDERLÄTTA
FÖR DEN VERKSAMHET SOM DU ARBETAR MED?**

Öka toleransen för de små avvikelser som ungdomarna råkar skapa i sin kontakt med oss. Det är väl inte så noga hur strecken ser ut på listan? Eller om underskriften hamnade på raden under?

VAD ÄR ROLIGAST MED ATT ARBETA PÅ ABF?

Möten med människor som brinner för någonting! Och att en dag aldrig blir en annan lik.

VAD ÄR DET JOBBIGASTE MED ATT ARBETA PÅ ABF?

Att aldrig veta om bidragen och jobben finns kvar nästa år.

**VAD SER DU SOM ABFs VIKTIGASTE UPPGIFT DET
KOMMANDE DECENNIET?**

Förnyelse, förnygring. Att nå ut till nya målgrupper. De generationerna som tänker och fungerar som ABF gör är borta om några år. Vad gör vi då?

**VI BEHÖVER STÖRRE ENHETER FÖR ATT
SÄKERHETSTÄLLA LOKAL NÄRVARO
INTERVJU MED JANETTE SKOGSHUS,
ABF BURLÖV-LUNDABYGDEN**

KAN DU BERÄTTA LITE KORT OM VAD DU GÖR PÅ ABF?

Jag arbetar som studieombudsman för avdelningen *ABF Burlöv-Lundabygden*. Det innebär att utveckla personal och verksamhet, och att vara ytterst ansvarig inför styrelse och representantskap.

***DET ÄR FÖRST PÅ SENARE TID SOM MAN INOM ABF HAR
BÖRJAT TALA OM UNGDOMAR SOM EN SPECIFIK MÅLGRUPP.
HUR KÄNNER DU INFÖR DET? ÄR DET POSITIVT ELLER
NEGATIVT ATT SÄRSKILJA DEN HÄR GRUPPEN?***

Det visar på åldersstrukturen bland organisationens medarbetare, tycker jag. Vi måste definiera ungdomar som en specifik målgrupp eftersom den inte återfinns naturligt i organisationen. Jag är kluven i min inställning till detta. Att det satsas pengar på ungdomsverksamheten är bra men den interna demografin i organisationen, och då tänker jag kanske särskilt på förtroendemannaleden, är en nog så viktig utmaning.

***HUR TYCKER DU ATT ABF HAR LYCKATS I SIN
KOMMUNIKATION MED UNGDOMAR? VAD FUNGERAR OCH
VAD KAN BLI BÄTTRE?***

På de håll där avdelningar anställt unga vuxna att arbeta med denna kommunikation föreställer jag mig att det fungerar bra. Det är när människor som inte naturligt rör sig i dessa arenor försöker hänga med som bekymren uppstår. I vissa delar fungerar det säkerligen utmärkt och i andra kan vi bli bättre. Det är väl som med allt annat; ömsom bra, ömsom utvecklingsbart, skulle jag tro. Det är viktigt att vi återfinns naturligt på olika arenor och inte försöker skapa egna – exempelvis internetforum – dit ingen söker sig. Vi behöver vara snabbare på målet och det blir vi genom att våga anställa yngre medarbetare och ge dem ansvar för att göra folkbildningsverksamhet så som de uppfattar den.

Jag har dock träffat många 70-åringar som är långt mer radikala och drivande än vissa 20-åringar, så det är inte alltid

så enkelt. Men jag tror att vi måste våga låta det som sticker ut ta plats. De som inte följer gängse organisationskultur måste ändå få vara med och påverka ABF.

forum:ung!-satsningen tycker jag är oerhört dynamisk och spännande – så visst har det hänt massor av positiva saker på ungdomsfronten. Det är lika roligt varje gång vi betraktas som den naturliga organisationen att kontakta då ungdomar vill komma vidare, exempelvis med sitt föreningsbyggande.

ABF HAR EN ORGANISATIONSSTRUKTUR SOM GER DE OLIKA AVDELNINGARNA MYCKET FRIHET OCH SJÄLVSTYRE – NÅGOT SOM ÄR POSITIVT IBLAND MEN ÄVEN KAN GÖRA ATT VI "DUBBELARBETAR" ONÖDIGT MYCKET OCH UPPFINNER HJULET GÅNG PÅ GÅNG. HUR JOBBAR ER AVDELNING MED NÄRLIGGANDE AVDELNINGAR? VAD GÖR NI FÖR GEMENSAMMA SATSNINGAR OCH VARFÖR?

I Skåne har vi inom musikverksamheten sedan många år tillbaka ett musikätnätverk som har fungerat ypperligt med utbytesspelningar och annan musikverksamhet. Vi arbetar dock generellt alldeles för lite med närliggande avdelningar vilket är beklagligt då vi ensamma är alldeles för små enheter för att kunna erbjuda den spjutspets vi behöver inom folkbildningen. Det är min bestämda uppfattning att vi behöver vara betydligt större enheter för att säkerställa vår lokala närvaro, hur paradoxalt det än kan låta.

VAD TYCKER DU ÄR ABFs VIKTIGASTE UTMANING I DET KOMMANDE DECENNIET?

Att bli en än mer offensiv organisation som uppfattas som nyskapande och proaktiv. Att se över den interna kompetenskartan bland organisationens medarbetare och cirkelledare – och framför allt, en gång för alla, i handling visa att cirkelledarna är våra viktigaste personer i organisationen. Vi måste arbeta mer nätverkande och bli "ett ABF".

VAD TYCKER DU ÄR DET MEST POSITIVA SOM HÄNT I ABF-VÄRLDEN DE SENASTE ÅREN?

Att musikverksamheten nu tas på allvar och att den blivit mer än en "tim-ko". Det är även positivt att vi börjat kommunicera med vår omvärld på ett bättre sätt. Nu uppfattas vi av många som just den proaktiva aktör som jag vill att vi skall vara.

VAD TYCKER DU ÄR DET MEST NEGATIVA?

Vårt förhållningssätt till världen utanför behöver fortfarande förbättras. Vi lever i mångt och mycket kvar i en föråldrad organisationsstruktur som definitivt inte kommer att fungera för ett "ABF i 100 år till"... Vi uppfinner hjulet på nytt i varje avdelning och vi har en otydlighet i vad som är våra mål. Vi mäter ofta vår metod istället för vår målpuppfyllelse.

OM DU SKULLE FÖRSÖKA SAMMANFATTA ABFs SYFTE (VARFÖR VI FINNS) I ETT PAR MENINGAR, HUR SKULLE DET LÅTA DÅ?

ABF finns för att säkerställa människors demokratiska möjlighet att ta makt över sina liv, sitt skapande, sitt samhälle och sin värld tillsammans med andra medborgare!

VI KAN BLI BÄST I SVERIGE
INTERVJU MED MARTIN HEDQVIST,
NATIONELL VERKSAMHETSUTVECKLARE,
ABF NORRA VÄSTERBOTTEN

KAN DU BERÄTTA LITE KORT OM VAD DU GÖR PÅ ABF?

Den frågan får jag ofta från kompisar och vänner. Jag brukar börja med min "flashiga" jobbtitel: "verksamhetsutvecklare inom musik och ungdom". Sen brukar jag lite pretentiöst lägga till att jag är "dörröppnare och kontaktyttskapare". Mycket förenklat går mitt jobb ju ut på att musiker, musikföreningar, ungdomsföreningar och fritidsgårdar kan utveckla och utvecklas. Jag försöker skapa ytor där olika grupper och föreningar kan mötas och skapa nya samarbeten.

Jag försöker även bistå med min kunskap på så många arrangemang jag hinner och orkar. Det känns otroligt viktigt att sprida den kunskap man har – så att de man jobbar med får en extra skjuts på vägen i sin jakt på bildning.

Avslutningsvis brukar jag säga att jag inte riktigt förstår att jag får betalt för det jag gör. Det är helt enkelt väldigt kul!

DU ÄR EN AV TVÅ PROJEKTLEDARE FÖR ETT NATIONELLT PROJEKT (MUSIK). KAN DU BERÄTTA LITE OM DET?

Det är ett projekt som egentligen borde vara en permanent instans. I korthet handlar projektet om att få en samlad bild över ABFs nationella musikverksamhet och sedan fånga upp verksamhetens behov – och försöka tillgodose dem. Projektet är sprunget ur en mångårig strävan och kamp för att få ABF att våga fokusera, uppmärksamma och erkänna musikverksamheten för vad den är – en stor och viktig del av vad ABF är idag! Hjulen sattes i rullning av *Musiknätverket*, som tidigare hette "Rockmusiknätverket" – ett nätverk för musikansvariga runt om i landet. Och det är just förankringen i ett nätverk bestående av medarbetare ute på fältet som

skänker projektet legitimitet. Dessutom är ju vi projektledare hämtade från nätverket. Resultatet är ett projekt med åtgärder och insatser som baseras väldigt direkt på de behov och idéer som finns där den faktiska verksamheten bedrivs. Jag tycker att det är mycket positivt att ha en fot i sin avdelning, läs verkligheten, och en fot på förbunds nivå. Det blir lättare att inte tappa fotfästet då, helt enkelt! Man behåller förståelsen för vad avdelningarna behöver hjälp med. Hur den faktiska verksamheten ser ut.

För mig är projektets viktigaste del att se till så att musikverksamheten tas på allvar inom ABF. Förhoppningen är att en gång för alla samla oss nationellt och bestämma hur och vad vi skall jobba med för att bli bäst, inom musiken, i Sverige. ABFs idéprogram måste vara en stark och tydlig ledstjärna i det arbetet. Musikerna förtjänar att få ta del av vår ideologi.

Vi har gjort en hel del inom ramen för projektet, vi har till exempel tagit fram en helt ny cirkelledarutbildning för musik och ungdom, som heter *STARTA!* Vi har även gjort en grafisk profil för D.I.Y.-verksamhet.

Med det sagt finns det ändå otroligt mycket att göra. Återigen, det här borde inte vara ett projekt. Den här typen av nationella resurser för musikverksamheten borde vara permanenta!

HUR TYCKER DU ATT ABF STÅR SIG I DEN KONKURRENS SOM FINNS RUNT MUSIKVERKSAMHETEN?

Vi är inte störst i landet, men vi skulle kunna vara det. Vi har en stor chans att bygga ut och förbättra verksamheten, men vi tar den tyvärr inte. Självklart bedriver vi bra och kvalitativ verksamhet runt om i landet, men den är inte alltid prioriterad. Alltför ofta tvingas musikansvariga trolldra med knäna för att kunna räcka till. Det håller inte i längden.

Den här bristen på prioritering, på erkännande, skapar givetvis irritation – och flyttar således fokus från själva verksamheten. Vissa är irriterade på förbundet och tycker att det görs för lite för att skapa nationella musikprojekt, andra säger att det inte finns något lokalt underlag (det vill säga band) för att skapa verksamhet, en del hävdar att de inte får pengar för att kunna starta (trots att underlag finns) och några har viljan och pengarna, men saknar kunskapen som behövs för att närma sig grupper på ett trovärdigt vis.

Det är alltså inte ett problem som bromsar oss, utan flera. Det är därför Musiknätverket behövs, för att samla upp behoven och skapa underlag för exempelvis det nationella utvecklingsprojektet som nu pågår. Självklart hade det varit toppen om förbundet kunde ge varje avdelning ett par öronmärkta miljoner för att bygga ut sin musikverksamhet, men det är inte den verklighet vi lever i. Det funkar inte så. En gång i tiden bestämde vi att så mycket medel som möjligt skall hamna hos avdelningarna, vilket gör att förbundsexpeditionen inte har möjlighet att pytsa ut miljonbelopp i extrastöd. Man kan lätt få för sig att detta gör oss svagare när vi vill jobba nationellt, men det behöver inte vara så. Den stora frågan är "Hur organiserar vi oss?". Vi har möjlighet att skräddarsy lokal verksamhet och samarbeta nationellt endast kring det som vi behöver gemensamt – vilket faktiskt även kan vara en styrka. Tyvärr har vi inte riktigt lyckats få ordning på den organiseringen. När vi gör det, när vi hittar former för hur och kring vad vi skall göra nationella satsningar, då kommer vi också kunna bli störst, bäst och vackrast. Pondera en snar framtid där en avdelning som vill starta upp musikverksamhet, bygga musikhus, eller arrangera en festival enkelt kan få stöd och hjälp av en annan avdelning som redan genomfört något av detta. Kunskapen finns redan inom organisationen men vi måste bli bättre på att sprida den – och hjälpa varandra. Vi behöver kartlägga vem som kan vad, hur de kan nås och på vilket sätt vi kan jobba för varandra.

BERÄTTA MER OM DET NATIONELLA NÄTVERKET FÖR MUSIKVERKSAMHETEN. VILKA ÄR FÖRDELARNA ELLER NACKDELARNA MED ATT ARBETA I NÄTVERK?

MNV (Musiknätverket) har vuxit avsevärt sedan vårt utvecklingsprojekt startades. Den stora vinsten, som jag ser det, är att medlemmarna nu självmant och regelbundet kommunicerar med varandra och hämtar hjälp och tips i nätverket. Alla avdelningar är inte med än, men fler och fler upptäcker nätverket och dess fördelar. Nästa steg är att skapa regionala MNV ute i landet, för att på så sätt bli ännu starkare och bättre. Jag tror inte att det egentligen finns några nackdelar med att jobba på det här sättet. Hittar man bara alternativa vägar att mötas som inte behöver kosta en förmögenhet men ändå uppfyller de behov som finns kommer nätverket att kunna fortsätta utvecklas. Men MNV behöver näring – och den skapas primärt när medlemmarna träffas i stor grupp, en eller två gånger per år.

I MUSIKPROJEKTET ANVÄNDS MYCKET NY TEKNIK, ALLT FRÅN YAMMER (TWITTERLIKANDE TJÄNST FÖR INTERN KOMMUNIKATION) TILL PROJEKTLEDNINGSHUBBAR OCH MOLNTJÄNSTER. KAN DU KORT BESKRIVA DIN VISION FÖR HUR ABF BÖR ARBETA MED NY TEKNIK I FRAMTIDEN?

Det här är en fråga som berör mig väldigt mycket eftersom jag har en bakgrund som dataingenjör inom medieteknik. Hos ABF ser jag tyvärr en total avsaknad av digital marknadsföringsstrategi – vi har helt enkelt inte bestämt hur vi skall förhålla oss till den digitala verklighet vi lever i. Den digitala världen förändras otroligt snabbt och det gäller att vara på tå hela tiden – utmana, utforska och våga göra felsatsningar. Tiden då alla skulle bygga sina egna monumentala digitala plattformar är dock sedan länge förbi. Vi bör istället jobba med redan framtagna program och tjänster – som redan är bäst på det de är framtagna för. Det vi saknar är en plats (portal) där vi kan samla alla dessa verktyg. Jag hyser stora förhoppningar till den, av ABF framtagna, portal som står för dörren och jag hoppas att man tänkt in redan existerande applikationer – och låter bli att bygga nya. Avslutningsvis måste det även här finnas en person på central nivå som äger frågan och arbetar med den på daglig basis.

VAD TYCKER DU ÄR ABFs STÖRSTA OCH VIKTIGASTE UTMANING UNDER DEN NÄRMSTA FRAMTIDEN?

Kampen fortsätter. Vi måste våga prata om klassamhället igen. Att det fortfarande lever kvar. De som har det sämst måste prioriteras och ges nya möjligheter. Jag tror att vi måste våga säga lite fler obekväma sanningar. Ingen annan verkar göra det. Vi måste upp på barrikaderna igen och peka på samhällets orättvisor – och vi måste fila på lösningar för att besegra dem.

VAD TYCKER DU ÄR DET MEST POSITIVA SOM HÄNT I ABF-VÄRLDEN DE SENASTE ÅREN?

Jag har bara jobbat på ABF i två år så min referensram sträcker sig inte så långt. Men jag kan väl lite obekvämt säga att det känns otroligt att inte musiken, förrän nu, fått den uppmärksamhet den förtjänar. Ett verksamhetsområde som idag är cirka en tredjedel, beroende på hur man räknar, av den totala verksamheten! Sen måste jag nog säga den nya författningen. Den verkar väldigt lovande.

VAD TYCKER DU ÄR DET MEST NEGATIVA?

Fler och fler regler införs, vilket medför att vi administrerar mer än vi "fältar". Inte bra. Skattemedlen skall gå till verksamhet och inte administration.

OM DU SKULLE FÖRSÖKA SAMMANFATTA ABFs SYFTE (VARFÖR VI FINNS) I ETT PAR MENINGAR, HUR SKULLE DET LÅTA DÅ?

För mig har det alltid varit viktigast att "ge mest till de som har minst". Vi måste våga vara en progressiv rörelse som förändras med den tid vi befinner oss i. Det betyder att vi har nya orättvisor som vi måste ge oss i kast med. Som organisation måste vi våga stå upp för och tro på vår sak: ABF skall ge möjlighet för människor att utvecklas och mötas utan förbehåll – och möjligheten skall ges alla, oberoende av människors ekonomiska möjligheter.

TYCKER DU ATT VI LEVER UPP TILL DET?

Jag tycker att ABF känns lite väl "lagom" just nu. Någonstans har vi valt en medelväg och nu vågar vi inte riktigt kliva av den.

Vi kan givetvis inte vara bäst på allt, men vi måste våga stå för det vi tror på, om du förstår vad jag menar. Flummigt men sant, liksom. Vi måste tycka mer och våga visa att vi gör det. Vi måste ifrågasätta våra "grundare" när vi tycker att de är på väg åt fel håll. Vi gör det redan på kontoren, men ute bland människor håller vi tyst.

Jag tycker dock att vi är otroligt bra på att "skapa möjligheter för människor att utvecklas och mötas". Jag känner en väldig stolthet när jag inser att jag jobbar för en sådan organisation och hoppas att det finns fler som förstår vårt viktiga uppdrag i en allt mer kall och marknadsanpassad värld.

VAD SKULLE DU, KORT, SÄGA TILL EN NY MEDARBETARE SOM PRECIS SKALL BÖRJA ARBETA PÅ ABF – HUR SKULLE DU BESKRIVA ARBETET OCH VILKA TIPS SKULLE DU GE?

Jag kommer ihåg min egen introduktion på ABF med viss fasa. Jag fattade egentligen inte vad de var jag skulle göra – men jag förstod att jag skulle få chansen att arbeta väldigt fritt och med musik. Så jag tog chansen. Desto mer man jobbar förstår

man hur saker och ting hänger ihop. Man bör vara hungrig och vilja träffa och påverka sin omgivning, vara lyhörd och se möjligheter där andra ser hinder. Man skall vara lite som en amöba som med sin geléartade kropp omsluter sina hinder för att sedan gå vidare på andra sidan – istället för att stänga sig blodig för att ta sig igenom.

Sen, mer praktiskt, kan man helt enkelt jobba ihjäl sig på ABF. Man bör således ha ett liv vid sidan av. Det är viktigt att klara av att stänga ner när man kommer hem. "Telefon av", om det krävs. En hobby (som kanske inte nödvändigtvis måste vara musik) är inte fel att ha. Något som rensar hjärnan. Sen bör man hålla sig à jour med den digitala världen för att hitta nya sätt att utveckla sin verksamhet och förenkla det berg av administration som ett välskött jobb genererar.

Och till sist; människor som skall arbeta på ABF bör dela arbetarrörelsens grundsyn. Han eller hon behöver inte vara proffs på arbetarrörelsehistoria, men man måste stå på rätt sida om det politiska mittstrecket.

**UNGDOMARNA MÅSTE SYNLIGGÖRAS
INTERVJU MED EMELIE BERGERMARK,
NATIONELL VERKSAMHETSUTVECKLARE,
ABF ÖREBRO LÄN**

KAN DU BERÄTTA LITE KORT OM VAD DU GÖR PÅ ABF?

Jag är ungdomsansvarig på halvtid i ABF i Örebro län. Jag har kontakt med och sköter administrationen kring många av våra cirklar med yngre deltagare (13-24 år) och har även uppgiften att utveckla ungdomsverksamheten i min avdelning. Det kan handla om att ta fram nya ämnen som kan tilltala en yngre målgrupp, leta upp nya ungdomsgrupper, rekrytera unga cirkelledare samt anpassa och hålla cirkelledarutbildningar till denna målgrupp. Men det handlar även om att sprida information om våra ordinarie föreläsningar och cirklar till en ung målgrupp.

Förutom detta ansvarar jag, tillsammans med några kollegor, för vår hemsida. Jag gör en del annonsunderlag och utskick och håller kurser och utbildningar om Rättvisemärkt.

***DU ÄR ÄVEN PROJEKTLEDARE FÖR ETT NATIONELLT
UTVECKLINGSPROJEKT (UNGDOM). BERÄTTA OM DET.***

En väsentlig del i projektet handlar på ett eller annat sätt om internt arbete och att "bygga inifrån" – framför allt genom att medvetandegöra ungdomsfrågor. Jag försöker arbeta upp nätverk och kommunikationskanaler – och helt enkelt vara "spindeln i nätet" för frågor som rör ungdomsverksamhet. Mycket tid går åt till att inventera vilka i landet som arbetar med frågor och verksamheter som är intressanta för unga.

Sedan gäller det att ta fram passande material för de medarbetarna och vara en resurs vid större arrangemang och projekt av nationell karaktär som kan leda till ökad verksamhet. Det är insatser för att på olika sätt stötta och ge feedback till avdelningar i deras pågående verksamhet.

Förutom detta tas också nya kontakter med de medlemsorganisationer som är intressanta för en ung målgrupp – handikapporganisationernas ungdomsförbund, SSU och LO, bland andra.

DU VAR MED OCH GRUNDADE UNV – ABFs NÄTVERK FÖR MEDARBETARE SOM ARBETAR MED UNGDOMSVERKSAMHET. KAN DU BERÄTTA LITE OM VARFÖR NÄTVERKET BILDADES, HUR DET GICK TILL OCH HUR DET UTVECKLADES?

Den främsta orsaken var att man som ung ABFare, ofta också med ansvar för att utveckla just ungdomsverksamheten, var i stort behov av ett nätverk av kollegor som hade liknande arbetsuppgifter och förutsättningar. Vi ville kunna diskutera problem och lösningar! Nätverket växte alltså fram underifrån, ur ett konkret behov. I början var vi bara ett informellt nätverk, utan någon riktig plats i ABF-organisationen. Vi arbetade med UNV på ideell basis.

Efter hand växte nätverket och vi fick mer legitimitet. Till slut fick vi en kontaktperson på ABF-förbundet som hjälpte oss med kommunikationen till ombudsmän. Vi fick även resurser till nationella träffar.

EN AV UNVNS FÖRSTA UPPGIFTER BLEV ATT ARRANGERA ABFs FÖRSTA FORUM:UNG! DU VAR MED I ARRANGÖRSGRUPPEN. KAN DU BERÄTTA LITE OM ARBETET MED FORUMET, ELLER DELA MED DIG AV ETT FAVORITMINNE FRÅN ARRANGEMANGET? VAD ÄR FÖRRESTEN FORUM:UNG?

forum:ung! är ett koncept för möten och idéutbyten – ofta som forum – vilket ABFs ungdomsnätverk tagit fram. Målgruppen är i första hand ungdomar inom ABFs verksamhet, men arrangemangen är även öppna för den breda allmänheten. Det som är speciellt för forum:ung! och som skiljer det från många andra arrangemang och inspirationsdagar är att det löper en tydlig röd tråd genom forum:ung! – utan att det för den sakens skull är ett uttalat socialistiskt forum. Här samsas politiken med kulturen och samhällsfrågorna.

En annan tydlig skillnad från de flesta andra forum är att det inte bara är skapat för, utan också av och med ungdomar. Vi försöker komma bort från uppifrånsperspektivet och den dåliga ovanan att skapa färdigt på förhand. Vi vill låta forumet växa fram i samråd med ungdomar som finns i anknytning till ABF. Basen i vårt forum är den verksamhet som finns lokalt, som man sedan kombinerar med ett antal andra, inbjudna aktörer. På forum:ung! är man alltså ofta både deltagare och besökare – budskapet är "kom och inspireras, kom och inspirera!". Resultatet blir en kreativ mötesplats med workshops, föreläsningar, seminarier, konserter, teaterföreläsningar, debatter, dans, scenkonst, utställningar och diskussioner om allt från global solidaritet till queerteori.

Och skall jag berätta om ett favoritminne från det första forumet i Stockholm, blir det absolut de många oväntade möten och den härliga stämning som man såg att deltagarna drogs med i! Det var nog ganska många deltagare som åkte dit med inställningen att de skulle gå på de pass som handlade om just deras intresseområde och ingenting annat, men när de väl var där hamnade de på alla möjliga andra föreläsningar – och fick nog med sig en hel del nya intryck genom det! Jag träffade på några av "mina" deltagare från Örebro, insnöade musiker allihop, som just hade testat ett pass med makedonsk folkdans och tyckte att det var jättekul. Då kände jag verkligen att vi hade lyckats med det vi ville uppnå!

DU HAR VARIT MED OCH UTVECKLAT MATERIAL I ABFs D.I.Y.-PROFIL (DO IT YOURSELF). SENAST EN HANDLEDNING FÖR CIRKELLEDARUTBILDNINGAR. KAN DU BERÄTTA LITE KORT OM VAD D.I.Y.-PROFLEN GÅR UT PÅ, VAD BUDSKAPET ÄR OCH VARFÖR DEN PASSAR FÖR ABFs UNGDOMSVERKSAMHET? HUR HAR ARBETET MED D.I.Y. UTVECKLATS?

D.I.Y. – "gör det själv" – är en profil som vi anser passar bra till vårt arbetssätt. Vi vill inte presentera färdiga lösningar för våra deltagare – vi vill istället ge dem redskap och "pepp" till att klara av uppgifter och lära sig saker på egen hand. Genom detta växer man, får ökad självkänsla och kan i sin tur ge stöd till andra runt omkring sig, eftersom det är deltagarna själva som har kunskapen om hur något skall genomföras.

Nu har vi tagit fram en grafisk profil och en skiva där man lätt kan hämta filer med D.I.Y.-profilen, och budskapet har även börjat användas i trycksaker, böcker etcetera.

KÄNNER DU ATT UNGDOMSVERKSAMHETEN FÅR DE RESURSER OCH DEN UPPMÄRKSAMHET SOM DEN ÄR VÄRD? ELLER FÅR DEN KANSKE FÖR MYCKET?

Både ja och nej. Jag känner absolut att nätverket har fått legitimitet, och att vi har fått möjlighet att jobba med och utveckla de ämnen som idag finns i ABFs verksamhet och som tilltalar många yngre – dans, musik, film och så vidare. Sedan finns det naturligtvis mycket kvar att önska vad gäller resurser, men ett första steg är taget.

Vad gäller den uppmärksamhet som verksamheten fått, bland annat i våra medier, så syns den mycket men jag anser det

behövt för organisationens överlevnad. Nästa steg är att integrera ungdomsverksamheten och göra yngre till självklara deltagare även i annan verksamhet, och på alla avdelningar. Och för att detta skall ske behöver vi få till en förändring i tankesättet ute i organisationen – och då behöver man först och främst synliggöra målgruppen!

VAD TYCKER DU ÄR DET MEST POSITIVA SOM HÄNT INOM ABF DE SENASTE ÅREN?

Jag tycker att mycket vad gäller våra rutiner har blivit mer lättjobbat, även om det går långsamt framåt. Även vår kommunikationsstrategi har utvecklats – vi har blivit mer enhetliga, och det har bland annat tagits fram mallar och andra verktyg som kan användas i alla avdelningar.

VAD TYCKER DU ÄR DET MEST NEGATIVA?

Jag saknar ibland en tydlig inriktning på vår verksamhet – för att vara ett studieförbund med så tydlig ideologisk profil kommunicerar vi våra budskap väldigt dåligt. Vi riskerar att bli för lika andra studieförbund, helt i onödan.

HUR SKULLE DU SJÄLV DEFINIERA ABFs ROLL OCH SYFTE I SAMHÄLLET?

Som en rättviseorganisation med kunskap som medel för förändring och som en plattform för individer och grupper som vill utvecklas, förverkliga sina drömmar och ta makten över sina liv.

EFTERORD:

**STUDIECIRKELN SOM IDÉ
(ANFÖRANDE PÅ "FÖRENINGSDAG"
I GÖTEBORG, DECEMBER 2008)**

AV THOR RUTGERSSON

Det är lätt att glömma den där första, ursprungliga idén med studiecirkeln. Det är en gammal idé. Men idén om studiecirkeln är också framtiden. I länder där kunskapsklyftorna är stora, där det inte finns någon arbetsrätt att tala om, där flickor inte får gå i skolan, där bara de privilegierade får tag i böcker... Hur skall kunskap då växa fram? Jo, genom studiecirkelar, givetvis. Genom folkbildning.

Jag brukar kalla folkbildning för en tyst och fredlig revolution. För kunskap är makt. Rätten att skapa är makt. Rätten att själv få definiera, analysera...

Det är lätt att förtrycka människor om de inte vet någonting. Om de bara tar emot och inte själva skapar. Om de bara får information från en källa. Och även om jag överdriver nu, finns det många intressen i vår värld som vill att den maktstrukturen skall vara ständigt rådande. Vi, vanliga människor, vi skall vara konsumenter. Vi skall ta emot. Vi skall inte ifrågasätta. Vi skall inte veta var tröjorna är tillverkade. Hur de är tillverkade. Av vem. Och med vilken miljöpåverkan. När vi vet det, då kan vi nämligen börja ställa krav. Då blir vi en motfaktor. En motkraft.

Studiecirkeln är en radikal form för samhällsförändring. Men allting behöver inte ske i det stora. En förändring kan också ske i det lilla. I den privata sfären. Att starta en bokcirkel med några vänner, till exempel. Att unna dig själv ett intresse som utvecklar dig, tillsammans med andra. Även om det inte leder till någon vinst eller har något egentligt marknadsvärde.

Studiecirkeln handlar om att värna om de värden i livet som inte går att definiera i pengar. saker som egentligen är viktigare än pengar. Men som aldrig prioriteras om bara marknadskrafterna får styra.

Poängen är "vad kan en studiecirkel göra för dig?". Och då menar jag bortom kostnadsersättning och pengar. Jag tänker på formen nu. Det fria, frivilliga lärandet. Det demokratiska lärandet. Skapandet tillsammans med andra.

Vad skulle studiecirkeln kunna användas till i ditt liv? I din organisation? I din vänskapskrets?

Studiecirkeln är värdelös om den inte fylls med innehåll. Studiecirkeln är bara en ritning, en mall för utveckling och lärande. Studiecirkeln dikterar att ingen är för mer än någon annan, att man lär sig tillsammans, skapar tillsammans och att cirkelledaren ansvarar för detta. Resten är upp till oss.

Till detta finns tonvis med tillhörande pedagogik, tips, råd och upplägg. Men jag skulle vilja avsluta med ett citat av *Rickard Sandler*, som var initiativtagare till ABF, tillsammans med sin fru *Maja Sandler*. Rickard sa: "om någon kommer till dig och berättar hur en studiecirkel skall se ut, svara honom då rakt upp i ansiktet, ni är en bedragare min herre, en riktig humbug"!

Det kan vara skönt att ha med sig.

**ABF ? SAMLADE TEXTER FRÅN ABFs
MUSIK- OCH UNGDOMSVERKSAMHET**

